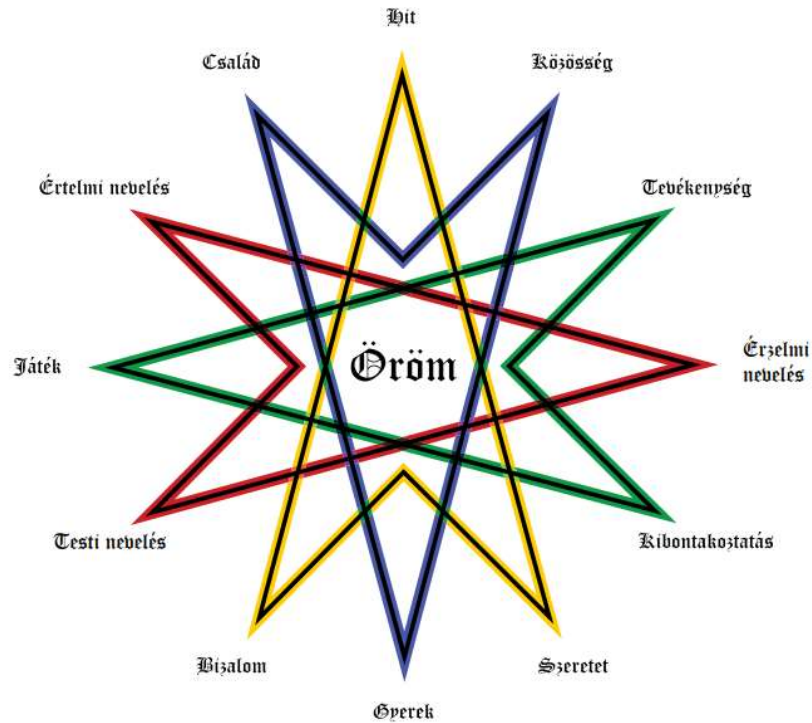

OM AZONOSÍTÓ: 203566

Cím: 2230 Gyömrő, Kassai utca 11.

„Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek is, és az örömötök teljes legyen”

(János 15,11)

GYÖMRŐI REFORMÁTUS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: Bolgár Zsuzsanna Stella

óvodavezető

2021.

TARTALOMJEGYZÉK

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI	4
2. TÖRVÉNYI HÁTTÉR	6
3. AZ ÓVODA TÖRTÉNETE	7
4. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA	8
4.1. Az óvoda természeti környezete	8
4.2. Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete	8
5. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE	9
5.1. Személyi feltételek	9
5.2. Tárgyi feltételek	11
6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISÉGE	13
Küldetésnyilatkozat	13
6.1. Gyermekkép	14
6.2. Óvodakép	15
6.3. Óvodai nevelésünk célja	17
6.3. Óvodai nevelésünk alapelvei	18
6.5. Keresztyén szellemű nevelés	20
6.6. Elvárás munkatársainkkal szemben	22
6.7. Kíváncsi a szülőkkel szemben	24
7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	25
7.1. Az egészséges életmód alakítása	25
7.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása	29
7.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	32
8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	36
9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	38
9.1. Játék	38
9.2. Munka jellegű tevékenységek	41
9.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	42
9.4. A külső világ tevékeny megismerése	44
9.5. Verselés, mesélés	46
9.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	48
9.7. Mozgás	50
9.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	52
10. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI	54

11. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	56
12. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	57
13. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	59
14. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	62
15. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE AZ ÓVODÁBAN.....	63
15.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése	63
15.1.1. Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok	65
15.1.2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek.....	66
15.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése.....	68
15.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	69
15.4.A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	70
16. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	71
16.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése	71
16.2.Kapcsolat a fenntartóval.....	73
16.3. Kapcsolat a gyülekezettel.....	74
16.4.Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával	74
16.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel	75
16.6.Külső szakmai kapcsolatok.....	76
17. MEGEMLÉKEZÉSEK, ÜNNEPEK.....	78
Felhasznált irodalom	80
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK.....	81
ZÁRADÉK.....	83
FÜGGELÉK	84
AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK MEGVALÓSULÁSA,	84
1.SZ. MELLÉKLET	90
ETIKAI KÓDEX	90

1.AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve: Gyömrői Református Óvoda

Címe: 2230 Gyömrő, Kassai utca 11.

Telefon/fax: 06/30-070-9869

E-mail: gyomrorefovi@gmail.com

Az intézmény fenntartója: Gyömrői Református Egyházközség

Címe: 2230 Gyömrő Gróf Teleki utca 1.

Alapító okirat határozat száma: 37/2021. , kelte: 2021.09.19.

Működési engedély száma, kelte: PE/045/01994-12/2022 , kelte: 2022.08.30.

Engedélyező szerv neve: Pest Megyei Kormányhivatal

Az intézmény OM azonosítója: 203566

Az intézmény típusa: köznevelési intézmény: óvoda

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

Óvodai nevelés

Szakágazati száma: 851020

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

096015 Gyermekekétkeztetés köznevelési intézményben

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

Az óvodába felvehető gyermekek száma: 120 fő, ebből maximum 8 fő SNI

Gyermekcsoportok száma: 4 csoport

A gyermekcsoportok összetétele: korcsoport rendszerű és vegyes életkorú csoport

Gazdálkodása:

Az intézmény a fenntartó Gyömrői Református Egyházközség által biztosított költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik. A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a székhelyen látja el. Gazdálkodással összefüggő kötelezettséget a fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállalhat.

Az intézmény egyházi felügyeleti szerve:

Dunamelléki Református Egyházkerület (1092. Bp. Ráday utca 28.)

Oktatásügyi Bizottság

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve:

Pest Megyei Kormányhivatal

Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik.

A református óvoda nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

2.TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1995. évi I. törvény A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 137/2018. (VII.25.) Kormányrendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Az óvoda alapító okirata
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/20012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 326/2013.(VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve (Oktatási Hivatal oldalán: A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók > Irányelvek és alapprogramok)
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

3.AZ ÓVODA TÖRTÉNETE

„Gyermekek hangja hirdesse: Áldott a Jézus szent neve!” (398. dicséret)

2016 nyarán fogalmazódott meg a Presbitériumban az álom: jó lenne, ha egy óvodát tudnánk létrehozni. 2017 év végén jött a hír: a Református Egyház többmilliárd forintot kapott a Kormánytól arra, hogy óvodákat létesítsen. A nagy izgalom mellett a hála volt a szívünkben. Eljött a mi időnk. A pályázatot beadtuk, három támogatólevelet csatoltunk hozzá. Az egyiket Polgármester úr írta alá, a másikat a gyömrői evangélikus lelkész és katolikus plébános, a harmadikat pedig Bálint Klára maglódi lelkész. Mindhárom levél kiállt a leendő óvodánk mellett. Majd 2018. év végén kiderült: nyertünk! A Magyar Református Egyház épít nekünk Gyömrőn egy négycsoportos óvodát.

2019 elején megalakult a gyülekezet Óvoda Bizottsága, sok lelkes és elszánt taggal, hogy a leendő óvoda létrejöttét lelki és szakmai munkával támogassa. 2019. május 23-án Gyömrő Város Képviselőtestülete egyhangúlag megszavazta a tulajdonában lévő óvodaépítésre megvásárolt Liget lakóparki telek átadását a Gyömrői Református Egyházközség javára, hogy azon megépülhessen a Gyömrői Református Óvoda. 2020-ban elindult a tervezés, majd 2021-ben a kivitelezés is megkezdődött. Az építkezést, a beruházást teljes egészében az Egyház Óvoda Projektirodája vezényelte le. Felépítették az épületet, berendezték, majd átadták a kulcsokat. Segítettek a különböző dokumentumok megírásában is. Az óvoda 2022. szeptember 1-én nyitotta meg kapuit.

„Azért építünk óvodát, hogy a gyermekek minél korábban halljanak az evangéliumról. Azért, mert ez az intézménytípus a legjobb módja annak, hogy az eltávolodott, elszakadt családokat közel hozzuk a gyülekezethez – és Istenhez. Tehát az óvoda: missziós eszköz. Azért, hogy a gyermekek az óvodában összetett kézzel, imádsággal kezdjék meg az étkezést. Mert hisszük, Istent nem lehet a templom falai közé szorítani, ott akar lenni az óvodákban is. Azért is építünk, mert az Egyháznak társadalmi felelőssége van. Úgy érezzük, hogy felelős a gyerekek neveléséért, az otthoni nevelés megsegítéséért.” (Dr. Csűrös András lelkipásztor)

4.AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

4.1. Az óvoda természeti környezete

Gyömrő Pest megyében, Budapest központjától légvonalban 30 km-re fekszik, Monor Járás jellegzetes agglomerációs települése. Jellegzetes kertvárosi település, 5 városrészre tagolható, ebből a Gyömrő és Maglód közti területen egy új településrészrel, a Liget lakóparkkal, amely a Gyömrői Református Gyülekezet óvodájának is a helyszíne. helyszínét. Így óvodánk nem a templom közelében, az ófalusi részen, hanem Gyömrő másik végén található, mely hosszú távú céljainkat is szolgálja, hiszen a szép, új épületünk Gyömrő északi részén, az ottani lelki munka bázisává is válik. Ezen a modern településrészen többalakos sorházak és társasházak között mégis jó levegőjű, csendes, az átmenő forgalomtól óvott környezetben található az óvoda. A 3279 négyzetméteres telken 950 négyzetméter alapterületű épület és 1011 négyzetméter zöldfelület tartozik. 13 db saját parkolóhely kialakítása is megtörtént a területen.

4.2. Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete

Gyömrő város 2001-ben nyerte el a városi rangot, ezzel párhuzamosan lakosainak száma az utóbbi években jelentős növekedést mutat, elsősorban kisgyermekes családok választják otthonukként. A családok többsége vagy Budapestről kiköltözők, vagy távolabbi városokból a vidéki környezetet megtartani óhajtó családok, akiknél gyakori, hogy egy budapesti munkahely közelsége is szempont volt a költözésnél. A beköltözők többsége azonban kezdetben egygenerációs családként érkezik, beilleszkedésükhöz református gyülekezetünk igyekszik, egy egymást megismerő, támogató, jó kapcsolatokat kialakító közösséget biztosítani az arctalan nagyvárosokkal szemben. Az állami fenntartású óvoda a várossal kötött együttműködési szerződés értelmében legalább 80%-ban gyömrői gyerekeket fogad. A református óvodának nincs körzete, azaz egész Gyömrő területéről fogadjuk azon családokat, akik gyermekeiknek a keresztyén (református) óvodai nevelést keresik, azt elfogadják és így óvodai életünk szemléletében, annak kereteiben és kritériumainak megfelelően kívánják azt igénybe venni.

5. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE

5.1. Személyi feltételek

A református óvodában az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség, jelen van az óvoda mindennapi életében, az óvónők és más munkakört végző munkatársak egész személyiségükkel tükrözik, hogy ők kinek szolgálnak, kit követnek, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. A Biblia integrációja jelenik meg óvodáink mindennapi életében, annak nevelési- és tanulási folyamatában. Keresztyén nevelésünk Isten –, és gyermekközpontú. Figyelembe vesszük az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságait, megismerő-fejlesztő szemléletmódunkkal a gyermek Istentől kapott adottságait, az érés egyéni törvényszerűségeinek figyelembevételével igyekszünk megfelelő személyi és tárgyi környezetet biztosítani minden gyerek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek, gondot fordítva a tehetséggondozásra és a felzárkóztatásra, mindezt az életkori sajátosságuknak megfelelően, a játék mindent átható eszközszerével, az öröme nevelés pedagógiájával. Óvodánkban 8 fő óvodapedagógus és 4 fő óvodai dajka összehangolt munkájával neveljük, gondozzuk a gyermekeket. A nevelő oktató munkát közvetlenül segítő szakemberek, dolgozók, óvodatitkár, konyhai alkalmazott, gondnok az intézmény zavartalan és színvonalas működéséhez járulnak hozzá.

Az óvodapedagógusok munkáját gyermekcsoportonként egy-egy fő dajka segíti, a köztük meglévő harmónia és együttműködés, emberi viszonyulás mintaként áll a gyermekek előtt. A nevelőmunka, különösen a differenciált egyéni fejlesztés eredményes megvalósítását 1 fő pedagógiai asszisztens közreműködésével segítjük elő. A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel rendszeresen gyógypedagógus foglalkozik az óvodapedagógusokkal együttműködve a hátrányok enyhítése, valamint a gyermekekben megmutatkozó tehetség kibontakoztatása érdekében. A pedagógusok elkötelezettek a folyamatos fejlődés iránt, ezért rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, és az ott elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába. Munkatársainknak belső továbbképzés keretében valláspedagógiai ismereteket biztosítunk.

Az óvoda vezetője hitével, szakmai tudásával, magatartásával elősegíti a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak, pedagógusok, dajkák és technikai alkalmazottak keresztyén világnézetének hiteles átadását a gyermekek és családjuk felé.

A munkakörök szerinti személyi feltételek

Munkakör	Fő	Végzettség
Óvodavezető vagy Tagóvodavezető	1	Főiskolai
Óvodapedagógus	8	Főiskolai
	0	középfokú óvodapedagógusi szakképzettség
Pedagógiai asszisztens	1	Érettségi/Pedagógiai-és családsegítő munkatárs szakképzettség
Dajka	5	8 általános/Óvodai dajka szakképzettség

A pedagógusok előmeneteli rendszerében elért fokozat szerint

Fokozat	Fő
Mesterpedagógus	0
Pedagógus II.	2
Pedagógus I.	4
Gyakornok	2

Az óvodapedagógusok szakvizsgás végzettségei

A végzettség megnevezése	Fő
Közoktatás vezető	1 fő
Fejlesztőpedagógus	1 fő
Gyógytestnevelő	1 fő

5.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk egy új építésű, modern, világos és esztétikumában is megnyugtató, gyermekcentrikus, biztonságot nyújtó épület. Feltétlen elkötelezettjei vagyunk a minőségi nevelésnek, mely óvodánk tárgyi környezetében, megjelenésében is tükröződik. Játékeszközeink ennek a szemléletnek alárendelve, minőségi eszközök (legyenek az akár készen vásároltak, akár általunk készítettettek), tartalmuk pedig gondos választás útján kerülnek gyermekeink által használatba. Külön gondot fordítunk a tárgyi környezet megvédésének, gondozásának szükségességére. Környezettudatos szemléletünk megjelenik a szelektív hulladékgyűjtés, az újrahasznosítás mind szélesebb körű lehetőségeinek megtalálásában is.

A kétszintes épület a rendelkezésre álló saroktelek egyharmadán helyezkedik el. A földszinten található a 4 tágas csoportszoba, mindegyikhez tartozik saját kijáratú fedett teraszrész a játszóudvar felé, így megfelelő időjárás esetén lehetőség van szabadtéri foglalkozások megtartására is. Minden csoportszoba rendelkezik külön használatú mosdóval, míg az öltözőszekrények csoportonként a közlekedő folyosó beugrásaiból lettek kialakítva. A gyermekek nevelését támogató egyéb helyiségek is mind a földszinten találhatóak. Kialakításra került egy szülői fogadó/lelkigondozó szoba, egy logopédia/fejlesztő szoba, amely szükség esetén két kisebb helyiségre bontható a tolóajtóval. A sószoba helye is kialakításra került, hogy későbbiekben már csak berendezni kelljen. Az épület földszintjén található a tornaszoba, külön sportszertárral. A tornaszoba egy tolóajtóval megnagyobbítható, így kapunk egy 120 m² helyiséget, mely rendezvényeink, hitéletünk közös gyülekezőhelyének is otthont tud adni. A tálalókonyha az épület keleti tájolású sarkában helyezkedik el, melyhez a Kassai utcáról külön autóbéjárat épült. A konyha kialakítása, helyiségei a jogszabályoknak megfelelő elrendezésű, felszereltségű. Végül a földszinten kaptak helyett az öltözők, mosdók, a munkatársi étkező, raktárhelyiség, karbantartó szoba, az elkülönítő, egy udvarról megközelíthető gyermek mosdó és az akadálymentesített wc is. Az emeletre lépcsőn lehet feljutni, itt a nevelést támogató, csak a felnőttek által használt helyiségek találhatóak, úgy, mint: vezetői-, gazdasági vezetői iroda, tárgyaló, nevelőtestületi szoba, mosó-, szárító helyiség. Az épület akadálymentesített és bár a vezetői iroda az emeleten található, de igény esetén a földszinti szülői fogadószoba úgy lett kialakítva, hogy abban is minden hivatalos ügyintézés megvalósítható.

Játszóudvarunk az épülethez közvetlenül csatlakozik, közel a telek egyharmadát felölelő egybefüggő tágas terület. Két homokozó (takaróponyvákkal), csúszdás mászóka, babaházak, rugós libikóka, kerti padok asztalok és egy ivókút is elhelyezésre került. Az udvari játékok tárolására a terasz alatti részen kialakított eszköztárolók biztosítva vannak. Az udvart egész területét a gyermekek közösen használhatják, ezzel is támogatva a csoportokon túli

kapcsolatépítést, barátkozást. Új építésű óvoda lévén még idő kell, hogy a fás növényzet árnyat adóvá nőjön, addig napvitorlák kihelyezésével védjük gyermekeinket a káros UV sugárzástól. Játékeszközaink válogatásánál a gyermekek életkori szükségletei és a minőségi szemléletünk együttesen valósult meg, a biztonsági előírások figyelembevételével. Minden csoport alapfelszereltségéhez tartozik a baba-konyha, a csendes sarok, mely hitéletünk és az évszakoknak megfelelően van berendezve. A termek polcairól a gyermekek önállóan szolgálhatják ki magukat társasjátékokkal, építő-, konstruáló játékeszközökkel, mesekönyvekkel. Minden csoportnak van saját gyermek Bibliája és olyan könyvek, melyek a gyermekek tapasztalatszerzését segítik a környező világról, természetről.

Csoportfoglalkozásokhoz megfelelő szabad, szőnyeggel borított rész és kisebb „kuckós” részek bontják a teret. 4 szögletes és egy kör alakú - gyermekek testméretéhez igazodó- asztalok és székek állnak a csoportok rendelkezésére, melyből a körasztal a folyamatos barkácsolás lehetőségét is biztosítja játékidőben. A terem ezen részén, - szintén szabad polcon- találhatóak azok az eszközök, melyek a gyermekek alkotó tevékenységeit szolgálják. A pedagógusok munkáját a csoportszoba bejárata melletti beépített szekrény sor, mint tároló és az ahhoz tartozó munkalap segíti. Ide kerül elhelyezésre a csoportban használatos étkezési tárgyak és itt található a gyermekfektetők elhelyezésére kialakított rész is. A munkalapon csap elhelyezése is történt. A csoportok saját játékkészletén kívül közös eszközkészlet is támogatja a mindennapi nevelést, fejlesztést. Könyvtárunk egyaránt rendelkezik az óvodai nevelést segítő szakkönyvekkel, hitéleti, valláspedagógiai könyvekkel és megtalálhatóak szülők számára is kölcsönözhető pedagógiai szakkönyvek. Játéktárunk speciális fejlesztő játékeszközaink gyűjteménye, melyek egyedi segítségnyújtáshoz, tehetséggondozáshoz éppen úgy felhasználhatóak, mint adott témájú projekthét gazdagítására. Tornaeszközaink a nagymozgásos fejlődés támogatói, használatukkal a különféle mozgásminták begyakorlására nyílik lehetőség. Mint minden eszközünknel figyelünk a balesetvédelemre, de tornaszereink maximális biztonsága, annak ellenőrzése kitüntetett figyelmet igényel és kap.

A dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, egyszerűséget, esztétikumot közvetítenek, általuk már az épületbe érkezéskor megérezhetjük az óvodánk szellemiségét, keresztyén elköteleződését. Játékeszközaink specialitása a bibliai történetek megértését célzó eszközeink jelenléte a mindennapi gyakorlatban (Bibliai témájú bábok, leporellók, társasjátékok...).

A technikai feltételeink a modern elvárásoknak megfelelően lett kialakítva. A kiépített WIFI-s internetelérhetőség, számítógép/laptop, fénymásológép (iroda/fejlesztő szoba), zenei lejátszóeszközök (csoportonként), projektor, telefon a minőségi munkavégzés, gyors információáramlást szolgálják.

A 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete által előírt kötelező (minimális) eszközzeiről és felszereléseiről tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel rendelkezünk, melyet jelen dokumentum mellékleteként csatolunk.

6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISSÉGE

Küldetésnyilatkozat

„Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek is, és az örömetök teljes legyen.” (János 15,11)

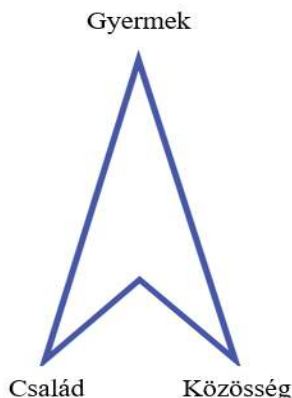
Óvodánk korszerű, minőségi, keresztyén nevelésének célja, hogy a hozzánk járó gyermekek megismerjék Isten végtelen szeretetét, érzelmileg kiegyensúlyozott, az öröm képességét megtaláló, a játékban és tevékenységeik által kibontakozó gyerekekké váljanak. A református léggörte elfogadó, az azzal együtt gondolkodó családok számára, - elismerve a családi nevelés elsődlegességét - segítjük, a keresztelekor tett szülői fogadalmat, célunk az értelmi-, lelki-, és testi nevelés összhangja, melyek a hit-szeretet-bizalom pedagógiai szemléletén keresztül, egyszerre figyel az egyén és a közösség szükségleteire.

Imádkozunk, hogy Istentől kért bölcsességgel és Krisztusi szeretettel, a betlehemi csillag jelképének útmutatásával tudjuk mi is vezetni a ránk bízott, Isten ajándékának tekintett óvodásainkat.

Kiknek? Elsősorban református, keresztyén családoknak, de nyitott mindenki számára, akik elfogadják értékeinket, nevelési céljainkat és hitben szeretnék nevelni gyermeküket.

Hogyan? Változatos pedagógiai módszertannal, folyamatos megújulásra törekedve, a családokkal szoros kapcsolatot tartva, az esetek támogatásával, keresztyén közösségben, a gyermekek érdekeinek figyelembevételével.

6.1. Gyermekkép¹

„Bizony az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom,„ (Zsoltárok127:3)

Biblia gyermekképünk legfontosabb tétele, hogy a gyermeket Isten ajándékának tartjuk. Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség, és szociális lény egyszerre, ők Isten egyszeri és megismételhetetlen teremtményei.

Valljuk, hogy a gyermekkor Isten rendelése. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését Isten szerető gondoskodása alapján genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Feladatunknak tartjuk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítését az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben, s meglévő hátrányai csökkenjenek, a bennük lévő talentumok kibontakozhassanak. A gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetre különös gondot fordítunk. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó szemléletű, nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Nevelésünk Istenközpontú is, hiszen folyamatosan keressük az utat, hogy a ránk bízott gyermekeket neki tetsző és kedves módon, pedagógiai alázattal segítsük földi útjukon, hogy megtapasztalhassák a Jóisten végtelen szeretetét, hitben gyarapodhassanak és családjuk, környezetük örömére lehessenek.

Valljuk, hogy a gyermek, mint ajándék, elsősorban a családjának adatott, pedagógiai tevékenységeink velük közösen, azt támogatva képzeljük le. Tudjuk, hogy a gyermek teljes értékű ember fogantatásától fogva, de nem kicsinyített felnőtt, így hosszú ideig szorul rá az őt körülvevő felnőttek nevelésére, felelős gondoskodására. Ezt mind szülőként, mind pedagógusként megtisztelő feladatként Istentől kaptuk, és a nevelés során figyelembe vesszük életkori sajátosságait, fejlődésű ütemüket, személyiségük egyéniségét és egyéni odafordulással, szakmai tudásunk folyamatos gyarapításával támogatjuk őket.

¹ Budapesti Református Kollégium Csipkebokor Óvodájának PP-je alapján

A nevelés lényegi eleme, hogy a kezdeti külső kontroll egyre jobban belsővé váljon és általa Istenben bízó, vele haladó önálló, érett személyiség fejlődhessen ki.

Valljuk, hogy minden gyermek Isten előtt egyenlő és kedves, így nevelési nehézségek, testi vagy lelki sérültségek felé való hozzáállásunkat a maximális befogadás és segítő támogatás, az inkluzív szemlélet jellemzi. Minden gyermek Isten szeretetét hordozza magában, pedagógiai feladatunk a kibontakoztatásnak a saját ütemben történő fejlődés maximális támogatása, megfelelő türelemmel és a határok elfogadással megmutatva a fejlődésben lévő mindenki számára megadatott hatalmas út lehetőségét.

Valljuk, hogy a gyermek közösségi lény, akit az őt körbevevő környezetében szemlélve, kapcsolatrendszerének tükrében lehet megismerni, nevelni. Az óvoda, mint másodlagos szocializációs terep, a társas együttélés, a közös tevékenységek, a játék során kitüntetett jelentőséggel bír a kialakuló érzelmi és erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés területeiben, kiemelten a kapcsolatteremtési készség, elfogadás, együttérzés, segítőkézség, az egyéni és a közösségi érdekek összehangolásának és a kötődés kialakulásának fontos megélése által. A közösség megtartó és felemelő szerepének hangsúlyozása mellett a napi hitéleti tevékenység közös megélésének, kitüntetetten a közös ima erejének hangsúlyos volta az összetartozáson túli plusz tartalommal egészül ki óvodánkban.

Nevelőközösségünk érzelemgazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket, és az őket körülvevő természeti környezetet, önállóak és kreatívok.

Harmóniában és szeretetben élnek Istennel, önmagukkal és környezetükkel.

6.2. Óvodakép

„Engedjétek és ne akadályozzátok, hogy hozzám jöjjenek a kisgyermek, mert ilyenek a mennyek országa.” (Lukács 18,16.)

A református óvoda beilleszkedik a magyar köznevelési rendszer törvényes kereteibe, azzal egyetértve veszi át az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának alapelveit és célját, mely szerint az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszerének és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Mindennek megvalósulásához intézményi kultúránkat a hit-szeretet- bizalom egymással összefüggő, egymást erősítő szemlélete jellemzi. Keresztyén nevelésünk Isten- és gyermekcentrikus, minden emberi teremtmény egyedi, nevelési feladatunk segíteni a gyermeket, hogy ki tudja bontakoztatni saját Isteni rendeltetésének értelmét. Óvodai nevelésünk sajátossága Krisztus szeretetének, megértésének sugárzása. Ennek érdekében minden nevelőhatást úgy szervezünk, hogy az bizalmat, hitelességet és feltétel nélküli elfogadást jelentsen a gyermekek számára.

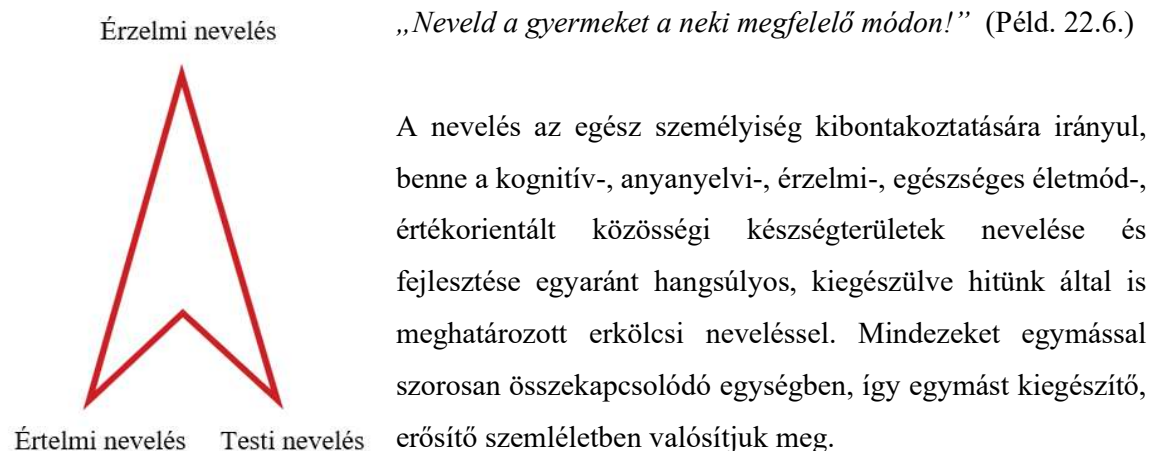
A gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, a tehetségek kibontakoztatását is kívánjuk szolgálni. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építi be nevelési rendszerünkbe. A nemzetiséghez tartozó gyermekek és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a társadalmi integráció lehetőségét.

Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról.

Szemléletmódunk az örömpedagógia², az öröm képességének elsajátítása, megélése hatja át mindennapi gondolkodásunkat, egymáshoz való viszonyulásunkat. Óvodánk légköre igyekszik olyan motiváló környezetet teremteni, melyben a gyerekek, az őket nevelő családok és nem utolsó sorban az ott dolgozók is jól érzik magukat, egy nagy közösség részesei, megtapasztalják, hogy mit jelent közösen örülni valaminek. Mintát ad, hogy nehézségek közepette is van mibe belekapaszkodni, miként érdemes keresni a fogódzókat.

² Winkler Márta: Öröme nevelni

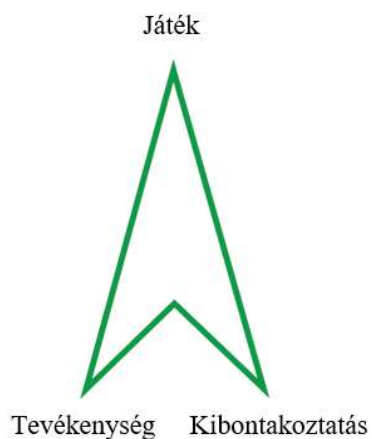
6.3. Óvodai nevelésünk célja

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése.
- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.
- Átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberekké válnak.

Óvodánk ezeknek a céloknak alárendelve igyekszik megteremteni azt a szeretetteljes légkört, amelyben a mindennapi örömök megélése segíti a közösséget, támogatja az óvodások sokoldalú, harmónikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek ellátását is).

6.3. Óvodai nevelésünk alapelvei

„Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját, gondot viselvén arra nem kényszerítésből, hanem örömezt; sem nem rút nyereszkedésből, hanem jóindulattal; Sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezeteken, hanem mint példányképei a nyájnak.” (1Péter 5:2-4)

Pedagógusaink, a bibliai jó pásztor mintájának megfelelően, belső hitük és szakmai tudásuk folyamatos gondozásával igyekeznek mindennapi munkájukban szolgálatot teljesíteni, így válnak maguk is hiteles és értékközvetítő személyekké, az igényesség és egy szeretetteljes légkör megteremtőivé. Kulcselem a pedagógiájukban a folyamatos figyelem, az egyéni bánásmód, az elkóborolt bárány megkeresése és beemelése a közösség egészébe. Isteni adomány a taníthatóság, pedagógusaink keresik a minden személyiségben meglévő lehetőségeket, egyedi kincseket, hogy azok mind teljesebben kibontakozhassanak.

Alaptevékenységnek az óvodás korban kiemelten hangsúlyos jelentőségű minden területen megvalósítható játékot tekintjük. Változatos területen felkínált egyéni és csoportos tevékenységek kezdeményezése mellett külön gondot fordítunk a megismerő-fejlesztő szemléletű optimális fejlődés kibontakoztatásának.

Alapelvek:

- Harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk melyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és önálló választások lehetősége áll.
- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkört teremtünk, melyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A nevelőhatásokat csakis őszinte szeretet kapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.

- Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.
- Az intézmény és a család együttműködésében, a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonyak.
- Az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.
- Egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.
- A gyermekek – mással nem helyettesíthető – szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.
- Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Nevelési módszereinknél Winkler Márta és Uzsalyné Pécsi Rita által megfogalmazott elvek érvényesítését tartjuk mintaadónak és követendőnek.

A fentiekől kiemelve hangsúlyozottan fontosnak tartjuk:

- pozitív mintaadást, hitelességet
- minőségi idő és a keretek biztosítását a figyelem és a biztonságérzet érzésének megteremtésére
- az érzelmi háló megerősítését „öröms tevékenységek”³ által (átélt élmények, megélt mintával, tapasztalattal, alkotó tevékenységgel)
- az öröm érzésének képesség szintű kialakítást, a próbálkozások bátorítását, a pozitív cselekvések megerősítését

³ Uzsalyné Pécsi Rita

- az egyéni és a közösségi érdekek összehangolását, az egymásra figyelés, kapcsolatteremtés, konfliktuskezelés resztoratív szemléletű megközelítését
- Istenhitbe, imába vetett bizalom megerősítését, támasz és védelem nyújtását
- hátrányok csökkentése, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlődésének segítése.
- a szabad játék, az irányított játéktevékenység, mese, mozgás, zene, kreatív tevékenységek, egyéni és csoportos fejlesztések, az áhítatok és a beszélgetőkörök a gyermekek számára, mint megannyi csodás, felfedezni és megismerni való kincs közvetítése.
- Így valósul meg az betlehemi csillag által vezérelt öröm pedagógiája intézményünkben, ahol elképzelésünk szerint egyszerre jó gyermeknek és munkatársanak lenni, ahol öröm, hogy hozzánk íratják be a gyermeküket a családok és mi örömmel engedjük további útjukra őket, bízva az együtt töltött idő hatékonyságában és a Jóisten védő gondoskodásában. Kérjük a Jóisten segítségét, hogy az óvodánkba járó gyermekek megtapasztalhassák, hogy mi valóban ajándékként tekintünk rájuk és hisszük, „hogy a gondviselés kipótolja azt, amit emberi természetünk miatti hiányosságaink szükségessé tesznek”⁴.

6.5. Keresztyén szellemű nevelés

„Ne féljete! Íme, nagy örömet adok tudtul nektek...” (Lk 2,10)

A református óvoda felnőtt közössége a keresztyén életvitelhez hűen szolgálja Istent és neveli a rábízott gyermekeket.

Pedagógiai munkánk alapvető nevelési elve, hogy az angyal üzenetét - amelyet a pásztorokhoz intézett Jézus születését hírül adva - közvetítsük az óvodába járó gyermekek felé, biztonságérzetük megerősödjön, biztos alapot adjunk természetes kíváncsiságuk, nyitottságuk kiteljesedéséhez, erősítsük őket kapcsolatrendszerük fejlesztése irányába és növeljük bizalmukat az Isteni gondviselésbe vetett hitük erősödésére.

⁴ Csűrös Varga Vanda

Bibliai történetmondás óvodánkban

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a bibliai történetekkel való ismerkedés, melynek életkorhoz igazodó formáját, tartalmát óvodapedagógusaink keresik. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és a keresztyén ünnepekörök. Az óvodában a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságai behatárolják a lehetőségeinket. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek.

A bibliai történetmondás, a csendes percek, áhítatok alkalmain az Isten dolgairól hallunk és arról beszélgetünk. A történetmondás a szóbeliségben hat. Meghatározó a beszélgetés körülménye, az a közeg, amiben elcsendesedünk, amiben Istenre figyelünk.

Varázsa van az Istenre figyélés csendes perceinek, érezzük ilyenkor ennek a titokzatosságát és a mégis közellévőségét. Természetes, egyszerű együttléteink mentesek minden kényszertől.

A katechézis sikere emberileg sokban múlik azon, hogy az hogyan kezdődik. Nem a bibliai történetmondás adja meg csupán a keresztyén szellemű nevelés lényegét, legalább olyan fontos, a személyes érintettség, az Istennel való kapcsolat átélése. Ezen a téren a hitelességet az óvodapedagógus személyes meggyőződésének kisugárzása adja, amelyet nem pótol a bibliai eseménysor csak szó szerinti visszaadása.

A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekek felé. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Célunk a helyes Istenkép kialakulásának segítése, megéreztetni a gyermekekkel az Isten szeretetének jó ízét, ezért hangsúlyozni kell a szeretetet, rámutatni a bizalomra, hogy növeljük a gyerekekben az ős bizalom csíráját.

Összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. A gyermek imádság egy-két mondat. Annak megéreztetése, hogy az Isten megszólítható. Beszélhetek hozzá, mert meghallgat.⁵

⁵ Kövér Sándorné dr. Papp Lászlóné Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési És Közoktatási Intézet 1998.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A tanult imádságokat önállóan mondják. Az imádság mondás életük természetes részévé válik.
- Várják a bibliai történetmondás alkalmát.
- Segítenek a történetmondás és a történet hallgatás körülményeinek a megteremtésében.
- Az ismert történetek közül szívesen báboznak, dramatizálnak, ábrázolnak számukra kedves jeleneteket.
- Ismernek a keresztyén ünnepekhez kapcsolódó verseket, énekeket.

6.6. Elvárás munkatársainkkal szemben

Olyan etikai és szakmai elvárás a kívánalom óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

„MRE 2005. évi II. tv. VII. 53.§- a alapján:” a pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát.” – MRE Kt VII. 48.§ alapján: „Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését.”

Az óvoda dolgozói számára készült „Etikai kódex” ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás – a gyermekek számára elsődlegesen érthető – nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk.

A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni. Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

Óvodánk minden dolgozóját támogatjuk és egyben elvárjuk tőlük, hogy munkájuk által

- képviseljék, hogy a Jóistent szolgálják
- belső igényesség társuk legyen a mindennapokban
- átérezzék, hogy hisznek abban, amit csinálnak
- meg tudják élni, hogy értéket közvetítenek és ennek tükrében is értékeljék önmagukat
- közösségben gondolkodjanak, támogassák egymást, osszák meg jógyakorlataikat, bátran kérjenek segítséget, de egyben figyeljenek a közös teherviselésre, hogy a feladatok elvégzésében egyenletes terhelés megvalósulhasson.

Pedagóguskép

Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik, és tisztelik a gyermeket, a szülőt, elfogadják a különbözőséget. Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik, a PDCA alkalmazásával tudatosan fejlesztik. A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődéséről. Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében. Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekvés az intézmény minden partnerével. Tervezik a saját szakmai jövőjüket, fejlődési lehetőségeiket, ismereteiket gyarapítják önképzés és továbbképzés során egyaránt. Szakmailag elhivatottak, igyekeznek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak. A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítói. Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

Pedagógiai asszisztens kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata, segíti személyiségük fejlődését.
- Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében.
- Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről.

- Magatartásával, viselkedésével és beszédkultúrájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít.
- Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

Dajka kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését.
- A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással.
- Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel.
- Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

6.7. Kíváncsi a szülőkkel szemben

Az óvoda igazi keresztyén szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda református jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék. Beiratkozás alkalmával a szülők nyilatkoznak arról, hogy az óvodánk keresztyén szellemiségében történő nevelését elfogadják.

7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

7.1. Az egészséges életmód alakítása

„*A test a lélek temploma*” (1Kor 6,19)

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot.

A gondozási tevékenységgel biztosítjuk a gyermekek testi, lelki jóllétét az óvodában. Figyelemmel kísérjük a gyermekek napi gondozottságát, öltözködését, étvágyát, wc használat szükségességét, alvásigényét, fáradását. Saját szükségleteinek kielégítésére neveljük őket, megteremtve a gyakorlás lehetőségét, eszközeit pl. étkezésnél önállóan teríthetnek maguknak, önállóan, vagy a felnőttek segítségével öltözhetnek, önállóan moshatnak fogat, használják a zsebkenőt, rövid hajúak a fésűt. Mindezek legfontosabb feltételének tekintjük a szeretetteljes, sok megerősítést, biztatást nyújtó személyes kapcsolatot a felnőttekkel. A csoportszobában és az óvodán kívüli tevékenységeknél is elsődleges szempont a gyermekek egyéni és életkorukhoz igazodó szükségleteire figyelés, pl. ivóvíz folyamatos biztosítása, veszélyhelyzetek kiküszöbölése, intenzívebb erő kifejtést és pihenést biztosító tevékenységek váltakozása. Az egyéni megnyilvánulásait megfigyeljük, ahhoz igazodó fejlesztési utat, feladatokat határozzunk meg, melyet a szülőkkel közösen igyekszünk megvalósítani, pl. alvásigényük, étkezésük, táplálkozási, mosdó használati szokásaik figyelembevételével. A fejlődésben tapasztalható tartós eltérés esetén felvesszük a kapcsolatot az óvoda orvosával, védőnővel, akik segítségével törekszünk az okok feltárására, és a szülőkkel közösen megvalósítandó korrekcióra.

A helyes életritmust a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejének és szükségleteinek figyelembevételével alakítjuk ki (lásd napirend).

A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet, különösen figyelve a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. Az étkezésekre mindig azonos

időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket, esetleges ételallergiát. A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek.

Nagy gondot fordítunk a különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását.

Az óvónő-gyerek közös együttműködése során sajátítják el a gondozási műveletek technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra (haj, bőr köröm, fogápolás). Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek akkor mehetnek WC-re amikor akarnak.

A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a többrétegű öltözék biztosítását. Napközben többször is az óvodapedagógus segítségével öltöznek a gyermekek. Ez lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére. Figyelünk a szükség szerinti cipőcserére, az egészséges tartást biztosító lábbeli használatára. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. A kedvező gyermeklétszám, az udvar és a tornaterem kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a csoportszobán belül és kívül is végezzenek nagymozgásos tevékenységeket a gyerekek. Ehhez az óvodapedagógus teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet).

A gyermekek **mozgásigényének** kielégítése a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése hangsúlyos szerepet kap az óvodáskorú gyermekek nevelése során. Célunk a mozgás örömeinek felfedeztetése, feladatunk azok ösztönzése, a lehetőségek megteremtése. A mindennapos mozgásra és szervezett foglalkozásra, a napi és hetirend szerint kerül sor. A szabad levegőn történő délelőtti és délutáni mozgás, a játék mindennapi elfoglaltsága a gyermekeknek. Itt lehetőség nyílik új mozgásformák kipróbálására, begyakorlására, testi képességeik fejlődésének elősegítésére, önbizalmuk erősítésére. A mozgásos játékokhoz az óvodapedagógus ad ötletet, biztatja, segíti a gyermekeket.

A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a gyermekek számára.

A **mindennapi pihenés**, alvás a csoportszobában történik.

Az gyermekek **egészségvédelmével** kapcsolatban elsődleges cél a megőrzés, a gyermekek óvása, védelme. Feladatunk a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak kialakítása, a házirend ide vonatkozó részeinek betartása és betartatása. Közös érdekünk, hogy csak egészséges gyermeket fogadjunk az óvodába, a napközbeni megbetegedés esetén a gyermeket fokozott odafigyeléssel gondozzuk, míg az értesített szülők megérkeznek érte.

Az egészséges táplálkozás szemléletmódjának kialakítása során biztosítjuk a gyermekek számára az étkezés higiéniai feltételeit, a táplálékok igény szerinti adagolását, azok megkedveltetését, a kulturált étkezési szokások kialakítását, az eszközhasználat begyakorlását. Étkezésink előtt és utána hálaadó imádságot mondunk.

A **lelki egészségnevelés** nyújt biztos alapot a nehézségek kezelésére, célunk nem lehet a világ összes negatív történéstől való megóvás, de megtaníthatjuk őket, hogy problémák közepette is lehet örömben élni, mindig meg lehet találni a fogódzót, amibe megkapaszkodva megtalálhatjuk a kiutat. Ezt nevezzük Winkler Márta pedagógiája nyomán az öröm pedagógiájának: „A legkisebb gyerekekkel is meg kell éreztetni: Mindig van, amibe meg lehet kapaszkodni, ami tovább lendít az öröm felé”⁶

Az óvodapedagógus feladata

- a gyermekek egészségének védelme, testi fejlődésük elősegítése, természetes mozgásigényük kielégítése,
- megfelelő higiéniai szokások alakítása a szülők, óvodapedagógusok és segítő szakemberek segítségével és közreműködésével,
- egészséges és biztonságos környezet, megfelelő óvodai életritmus kialakításával testi-szellemi fejlődésük segítése,
- a gyermekek saját és egymás testi épségének óvására, megóvására nevelés,
- a gyermekek fokozatos ütemben történő feladatra szoktatása (játékok elpakolása, terítés, ruhaneműk hajtogatása)
- a szükségleteik önálló kielégítésére történő fokozatos nevelés, segítségnyújtással

⁶ Winkler Márta : Öröme nevelni 16.o.

- az öltözködés (gombolás, cipzárhúzás, cipőkötés, sorrendiség) önálló kivitelezésére történő fokozatos nevelés, segítségnyújtással,
- környezettudatos magatartás alakítása a környezetszennyezés megelőzésével, a környezet védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása,
- saját egészségük védelmére nevelés (zsebkeendő használat, kézmosás, evés előtt, közös használati tárgyak tisztántartása),
- a dajkával aktív, rendszeres együttműködés a környezet tisztántartása, és a fertőzések megelőzése érdekében,
- rendszeres védőnői kapcsolattartás, a gyermekek higiénés ellenőrzése, probléma megbeszélése érdekében (pl. érzékszervi, tartási rendellenességek),
- rendszeres testedzés, időjárásnak megfelelő öltözködés, kirándulás, óvodán kívüli programok szervezése minden évszakban,
- fokozatos fizikai megterhelés, a nagymozgásos foglalkozásokon, és kirándulásokon,
- családi életre való felkészítés (apa-anya szerep),
- a sajátos fejlődésű gyerekek beilleszkedésének segítése, konfliktuskezelésre nevelés,
- önálló munkajellegű feladatoknál a veszélyhelyzetre való figyelemfelhívás (pl. teremrendezés, ollóhasználat...).

Az óvoda minden dolgozója köteles munkavédelmi- és elsősegélynyújtó továbbképzésen részt venni, azok rendelkezéseit betartani és betartatni. Figyelnek önmaguk pszichés állapotára, hitbéli elkötelezettségük támasz nyújt önmaguk számára is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- mindennapi szükségleteiket önállóan elégítik ki,
- a kívánt tevékenységi formákhoz pozitívan viszonyulnak,
- önmaguk kiszolgálásában aktívak,
- önállóan, az aktuális és az egyéni szükségleteknek megfelelően végzik a tisztálkodással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket, törekedve az egészségmegőrzésre, illetve a betegség megelőzésére, az ezekhez szükséges tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használják, óvják, helyére teszik,
- az önkiszolgáló tevékenységek a készség szintjére fejlődnek, automatizálódnak,

- igénylik a rendszeres testmozgást,
- ismeretekkel rendelkeznek az egészséges életmóddal kapcsolatban,
- kialakul az önmaguk és környezetük iránti igényesség, törekednek a környezet megóvására, védelmére,
- edzettek, mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik,
- egészségükkel kapcsolatban képesek a mindennapi élet alternatívái közül az „egészségesebbet” választani,
- kialakul a testképük,
- képessé válnak saját erőforrásaik hatékonyabb mozgósítására.
- lelkiileg megerősödnek és nyitottá válnak a világ megismerésére, az öröm felfedezésére
- megismerik a hála érzését és hitükkel olyan támaszra tesznek szert, amely átsegíti őket a nehézségeken
- szeretettel fordulnak társaikhoz, tudnak kapcsolódni kortársaikhoz és a felnőttekhez, elutasítják a durvaságot

7.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

Kiemelten fontosnak tartjuk az érzelmi nevelést, melyen egész nevelési rendszerünk alapul. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légköre tevékenységre serkent, és ösztönzőleg hat a gyermekek érzelmi kötődéseinek alakulására. Feladatunk az érzelmi biztonság megteremtése, a kapcsolatok pozitív érzelmi töltésének megtapasztalása, az önismeret fejlesztése és a konfliktusok kezelése a resztoratív szemléletmódú kapcsolathelyreállítás módszertanával.

Erre az óvodapedagógus keresztyén beállítódása, érzelmi biztonságot nyújtó személyisége, állandó értékrendje, példamutatása ad indítékot a gyermekek számára. A gyermekek mindennapi életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválóvá tesszük, ennek folyamatos alakításában a gyermekek is részt vesznek. A csoportszobát közösen díszítjük az aktuális témáknak, ünnepeknek, szimbólumoknak megfelelően. A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekek játéka és a különböző tevékenységeik szerint alakíthatók. Az átalakítás következtében meghitt zugokat, kuckókat tudunk teremteni, amelyek az intimitást növelik. A gyermekeknek saját öltöző szekrénye, kis tarisznyája van, ahová a személyes holmijukat, az otthonról hozott játékaikat elhelyezhetik.

A gyermekek óvodába lépését a „szülővel együtt történő befogadás” lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni.

A gyermekek a csoportnak egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagjai. Megismerésük, képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékaik és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő-és megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg, és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába. A mindennapi mese, ének és tartalmas játék segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszerűen átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, melyek szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek, a segítőkészséget, együttérzést, a figyelmességet, az önzetlenséget. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek én tudata megerősödjön (önfegyelem, kitartás, feladat-, és szabálytudat) én-képe a különböző sikeres próbálkozásokban és kapcsolatokban differenciálódjon. Természetessé válik a kezdeményezés éppúgy, mint az elfogadás és az együttműködés.

Jelentős szerepet tulajdonítunk óvodánkban a napi rendszerességgel ismétlődő csendes perceknek, mesehallgatásnak, Bibliai történetmondásnak és közös ünnepvárásnak.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a logopédus, pszichológus segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai

- szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése,
- biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közös élmények átélésére, és az önálló elképzelések megvalósítására,
- az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- empátiás készségük és szociális érzékenységük fejlesztése,
- a gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezőmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával,

- az emberek különbözőségének megértéséhez, és elfogadásához szükséges beállítódásuk alakítása,
- a keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása,
- a kötődést erősítő érzelmek és kifejezőmódok erősítése, a családhoz, óvodatársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez, a keresztyén kulturális értékekhez, a nemzeti identitástudat megalapozása,
- baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása,
- egymás iránti felelősségvállalás megalapozása,
- közös feladatok, közös tevékenység a családdal (játsszódélután, ünnepek),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedésének segítése, szükség esetén nevelésükhöz szakemberek bevonása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,
- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak,
- rá tudnak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

7.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A világ megismerése, a gyermekek fejlődésének támogatása, „a tanulás, úgy tehető igazán örömmé, ha titkot sejtünk benne, ha a gyermek vágyakozik rá, hogy megfejtse a titok nyitját.”⁷ A kognitív készségek megalapozása, a gyermekekben lévő csírák kibontakoztatása, előkészítése az iskolai tudás megszerzésére az óvodai nevelés egyik fontos területe. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Ebből következően az óvodánkban a kognitív területek nevelése is elsősorban játékon, spontán és tervezett tevékenységeken keresztül, mintanyújtás során, az érdeklődés felkeltésével a gyermekek nyitottságára alapozva valósul meg. Óvodánk prevenciós szemléletű, tudatosan vállalja fel az iskolai tanulási képességek fejlesztését, de mindezt indirekt módon, játékos tevékenységekbe csomagolva, a tudás, a képes vagyok rá örömteli sikerélményének biztosításával. A gyermekek egyéni fejlődési ütemét követve, az erősségeik hangsúlyozásával, azokra építve, és hangsúlyosan elhatárolódva bármely féle teljesítményorientációs szemlélettől. Az óvodás gyermeket felkészítjük az iskolai életre, elültetjük benne a tudás kincsének keresése való nyitottságot, az azzal járó öröm érzését, de megőrizzük óvodásnak, mert hisszük, hogy minden életszakasznak meghatározott jelentősége van a fejlődés folyamatában és azt sem lassítani, sem gyorsítani nem szabad.

Hisszük, hogy az adottságok Istentől eredő veleszületett belső alap személyiségjegyek, amelyek mindenkinél más és más, tehát az erre alapuló képességek és képességek fejlesztést is személyre szólóan kell tervezni, elvégezni.

Feladatunk, hogy megteremtsük a lehetőségét annak, hogy minél többet lássanak, tapasztaljanak, kérdezzenek, fedezzenek fel, hiszen így lesz egyre tágabb az érdeklődési körük, így bővülnek ismereteik, fejlődnek képességeik és alakulnak ki jártasságaik, készségeik.

Az **anyanyelvi nevelés** az óvodában a teljes nevelési folyamatot áthatja. Derűs légkörben, vonzó tevékenységekkel, interperszonális kapcsolatokkal ébresztjük fel és tartjuk fenn a gyermekek beszédkedvét. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok példamutató, utánzásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezőmódot.

⁷ Winkler Márta: Örömmel nevelni 40.o.

A nap során természetes módon adódó helyzetekben megéreztetjük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékoságát, érzelmeket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására. Református óvodaként külön hangsúlyos számunkra a magyar nyelv gazdagságának ápolása, szeretetének közvetítése a gyermekek felé, hiszen a reformáció közismerten fontos szerepet játszott a magyar nyelv szempontjából is. A gyermekek imáikon keresztül közvetlenül tudnak kapcsolódni Istenhez, ennek megélése, gyakorlása, hála- és kéréseik megfogalmazásának eszköztárában való gyakorlottság kialakítása mind-mind megjelennek a napi tevékenységrendszerben, ezzel is gazdagítva a kommunikációs képességeiket.

Fontosnak tartjuk a meséken keresztül formálódó anyanyelvi fejlődésüket is ezáltal hagyományainkat is ápolva közvetítjük magyarság tudatunk erősítését.

Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára.

A beszédhibák megelőzése érdekében játékos formában gyakorolják a helyes hangképzést, kiejtést, beszédritmust, hanglegjtést. Kihasználjuk a mese, a vers és a bábjáték pedagógiai hatását.

Az anyanyelvi nevelés területei:

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
- a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére,
- a szükséges figyelem fordítása a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére
- képessé tenni a gyermeket a feléjük áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, a saját gondolataikat kifejezésére, hogy közben beszédpartnerükhöz és a szituációhoz is képesek legyenek alkalmazkodni
- kialakítani a belső beszéd gondolkodást megalapozó képességét
- aktív- és passzív szókincs, mondatalkotás, nyelvi rendszer, beszédértés, beszédpercepció fejlesztése
- a beszédmotorikum fejlesztése, a beszédhibák megelőzése, felismerése, korrekciója

- dyslexia-, dysgraphia-prevenció.

Az **értelmi fejlesztések**, nevelés a gyermekek érzelmi képességeinek sokirányú fejlesztését célozza. Valljuk, hogy a taníthatóság is velünk született adomány, ránk ruházott felelősség, hogy a ránk bízott talentumokkal miként sáfarkodunk, pedagógusi munkánkban ezt kiterjesztve feladatunk a gyermek talentumainak gondozása is. Erre alapozva nagy felelőségünk van a képességek, készségek fejlesztésében, amelyekről tudjuk, „hogy kiterjedésük nem automatikus– mint például az ember biológiai érése-, hanem tudatos nevelői munkával lehet csak elérni.

Ha ez elmarad, akkor a képességsírák elsorvadnak, elhalnak.”⁸ Ezért kell megteremtünk azokat az óvodapedagógus által irányított megfigyelés és tapasztalatszerzési tevékenységi formákat, amelyekben a gyermekek cselekvő aktivitásukon keresztül ismereteiket, jártasságaikat, képességeiket kifejleszthetik, készség szintűvé automatizálhatják. Építünk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, a játék során szerzett spontán tapasztalataikra. Az egyéni fejlesztés keretében megteremtjük ezek felhasználásának, alkalmazásának lehetőségét a gyakorlatban. Olyan ösztönző környezetet biztosítunk, mellyel kiemelten a képzelet és a kreativitás fejlődését segítjük elő. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva a tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A változatos tevékenységeket az óvodán kívüli programokkal színesítjük. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására készítjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük. Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét. A gyermekek élményeit, tudását, tapasztalatait folyamatosan bővítjük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Eközben fejlődnek az ismeretek rendszerezéséhez szükséges készségeik és képességeik.

Az értelmi nevelés területei:

- ismeretek közvetítése, alkotó alkalmazására történő jártasságok kialakítása
- érzékelés: látás, tapintás, hallás, szaglás, ízlelés, egyensúly
- észlelés: vizuális, auditív, kinezetikus (ezen belül: környező valóság, alak-háttér, analízis-szintézis, differenciálás, rész-egész)

⁸ Uzsayné Pécsi Rita: Nevelés az élet szolgálatá 19.o.

- tájékozódás: saját test, tér, sík, idő
- szerialitás
- figyelem: szándékos figyelem kiterjesztése, koncentráció
- emlékezet: rövidtávú- hosszútávú, önkéntelen-szándékos bevésés, megőrzés, felidézés, munkamemória
- képzelet: reprodukív és a produktív
- gondolkodás: analízis, szintézis, általánosítás, konkretizálás, absztrakció, összehasonlítás, ok-okozati összefüggések felfedezése, megértés, következtetés, lényeglátás, problémamegoldó gondolkodás.
- elemi számolás, reláció, kiegészítés, rendezés
- A jártasságok kialakítása, amelyek az ismeretek alkotó alkalmazására, az elsajátított ismeretek alapján tudatosan végrehajtott gyakorlati tevékenységre való felkészültséget jelentik. A meglévő ismereteink (tapasztalatunk) felidézése, alkalmazása, valamint a készségek működése szükséges a feladat elvégzéséhez, a probléma megoldásához.

Az óvodapedagógus feladatai

- a pozitív beszélő-környezet megteremtése,
- az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének segítése,
- a szókincs, a kifejezőképesség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése,
- a nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése,
- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába,
- a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos tevékenykedtetés biztosítása, katalizátor szerep, tudatos pedagógiai jelenlét
- a gyermekek önkéntelen figyelmének, kérdéseinek, megjegyzéseinek, az őket foglalkoztató aktuális témák figyelembevételére,
- fogalmaik, képzeleik gazdagítása az új tapasztalatok összekapcsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése,
- a műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése,
- az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által
- a gyermek egyéni megfigyelése, a kínált játékeszközök tudatos alkalmazása

- A dicséret, elismerés biztosítása, amely nem a képességek, hanem a cselekvések mibenlétén alapul. A gyermek motivációjának felkeltése és szinten tartása, a kudarcélmények feldolgozása, azokon való átsegítés. Lehetőség biztosítása, a tévedésre, az újrakezdésre, a sikerélmény megtapasztalására.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkotnak.
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidézésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszköz kiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában,
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni,
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul,

8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvoda gyermekcsoportjai adott csoporttól függően korcsoport rendszerű, illetve egyes életkorúak. Nézetünk szerint ez kedvező feltételeket teremt a differenciált egyéni fejlesztéshez, a fejlettség szerinti beiskolázáshoz, a közösségi nevelés hatékonyabbá tételéhez. A gyermekek érdeklődésük, szabad választásuk szerint vesznek részt a legtöbb tevékenységben. Kivételt képeznek az életkorhoz (egyéni fejlettséghez) kötött elfoglaltságok és tanulási helyzetek. Pl.: úszás, nagymozgásos foglalkozások, egyéni fejlesztések.

A gyermek egészséges fejlődéséhez a rugalmas napirend biztosítja a feltételeket, melyet a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek jellemeznek.

A napirend folyamatos játékidőt tesz lehetővé, a gyermekek egyéni szükségleteihez, a hosszan tartó, gyakran napokon át folytatható játékhoz alkalmazkodva. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek, segítik a helyes életritmus kialakulását.

A napirendben és a hetente ismétlődő hetirendben a csoportos óvodapedagógusok határozzák meg a gyermekek számára felkínált játék és egyéb tevékenység tartalmát.

Naponta teremtünk lehetőséget mesélésre, verselésre, éneklésre, rajzolásra, festésre, környezetükkel való aktív ismerkedésre, a szervezett játékos mozgásra. Hetente egy alkalommal minden csoportban kötelező testnevelést szervezünk a tornateremben vagy az udvaron. A különböző napirendi elfoglaltságok ideje rugalmasan kötött, az óvodában töltött idő és a tevékenységek sokfélesége miatt.

A rendszerességgel szervezett délelőtti csendes percek az étkezések előtti és utáni, elalvás előtti rövid, kötött imádságok mondásának szokása az Istennel való beszélgetés, kapcsolat alakulását segítik. A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

Az óvoda ajánlott napirendje

6.30 -7.00	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az ügyeletes csoportban
7.00-12.00	Érkezés, gyermekek fogadása Játék , szabadon választott tevékenységek, képességfejlesztések, reggeli, Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek , (vers-mese, énekzene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mozgás,) Áhítat/Csendes percek - hitéletre nevelés 10-25 perces együttlét Testápolási teendők , előkészületek a tízóraihoz, mindennapos frissítő torna, Játék , egyéb tevékenységek a szabadban
12.00-14.30	Testápolási teendők, ebéd, mesehallgatás , pihenés
14.30-17.00	Folyamatos ébredés, testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez, uzsonna

	Játék, szabadon választott tevékenységek, egyéni képességfejlesztések, hazabocsátás
17.00-17.30	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az összevont ügyeletes csoportban.

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt.

A játék és szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el. Nyáron (júniustól augusztusig) az óvodai tevékenységek nyári napirend szerint zajlanak, melynek jellemzője a sokféle mozgásforma, kirándulás, szabadjáték, vízhez szoktatás, kreatív alkotó tevékenységek, művészeti tevékenységek biztosítása. A nyári időszakon belül az óvoda zárva tartásának idején felújítási, karbantartási munkát végeznek.

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

9.1. Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb nevelési eszköze, szükséglet és létforma a kisgyermek életében. Sokrétű és összetett viselkedést, életmódot feltételez.

Minden nap biztosítjuk a zavartalan, hosszan tartó szabad játékot.

A játékban a kisgyermek szinte észrevétlenül tanul, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív, negatív élményeket. Viselkedését is befolyásolhatja a játék, hisz újra élheti kellemes élményeit, megnyugodhat, kiélheti szorongásait. A kreatív légkör erősíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását és az alkotó együttműködés kialakulását.

A játék szabadon választott, külső céltől független, melyet örömezés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékba tagolja.

Így válnak kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé a mozgásos játékok, a szerepjátékok, az építő, konstruáló játékok, a szabályjátékok, a dramatizálás és a bábozás, de a gyakorló játék létjogosultságát is tiszteletben tartjuk. Nem választhatók szét egymástól; - a játék folyamata, módja teljes egész. Pedagógiailag egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami ebben az életkorban érdekes lehet. A dalok, versek, mondókák, rajzok, kézimunkák segíthetik a játék érzelmi, képzeleti átélését.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógusok személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére. Követve vezeti a csoport szabad játékát, bekapcsolódik, inspirációt ad szavakkal, kérdéseivel, egy-egy felkínált tárggyal. Tapintatos szemlélője a játéknak. A gyermekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei. A belső tér kialakításakor az esztétikai szempontok mellett figyelembe vesszük, hogy a bútorok, berendezési tárgyak könnyen mozgathatók legyenek, teret adva a gyermek játékában megnyilvánuló fantáziájának, kreativitásának.

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert gyermekeinknek körül kerített kis világra, védettségre, meghittsége van szükségük. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet kis paravánok, polcok a gyermekek méretéhez igazodó bútorok tagolnak. Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Minden évszakban sokat játszunk az udvaron, adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét.

Cél

- a gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékokban történő megismerése által.

Feladatok

- a szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása,
- gyermekek játékokban történő önkifejezésének elősegítése,
- a gyermekek szabad képzettségének, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- valódi játszótársaként adjon mintát a játékkapcsolatok alakulásához: mintakövetés, bevonódás, szerepvállalás, kezdeményezés, alkalmazkodás,
- ismerje és segítse elő a gyermekek élményforrásainak alakulását,
- a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játéksituációk feltételeinek biztosítása, (anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek),
- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,
- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,
- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani,
- szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

9.2.Munka jellegű tevékenységek

Keresztyén szellemiségű óvodánkban a munkatevékenységek végzésével célunk a szolgáló élet megalapozása. A gyermekek munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos terepe, az adott feladatvégzéshez szükséges tapasztalatok, készségek, attitűd alakításának fontos lehetősége. Ide tartozik elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az önként vállalt napi munka. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel.

A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény.

A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme.

Utánozzák a családban és az óvodában interiorizált mintát, valójában játszanak munkavégzés közben. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szóincsiük bővítésére, éneklésre, mondókázásra, mókázásra. Megbízuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek (pl. üzenet továbbítása). Bevonjuk őket környezetük ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe.

Célok

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Feladatok

- a sokoldalú cselekvő tapasztalatszerzést elősegítő munkaalkalmak feltételeinek megteremtése,
- az önálló munkavégzés lehetőségeinek biztosítása,
- önállóság, felelősségérzet, kitartás, alkalmazkodó-, együttműködő készség, céltudatosság fejlesztése

- a munka eszközeinek, azok használatának, a munkavégzés legcélszerűbb fogásainak megismertetése, gyakorlása,
- a balesetvédelmi, higiéniai szabályok megismertetése, betartása, betartatása
- a környezet esztétikumának, rendezettségének átéreztetése, ezzel kapcsolatos komfortérzetük formálása,
- környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- az önkiszolgálást természetes teendőként látják el,
- kialakulnak a környezetük rendben tartásával, óvásával, védelmével kapcsolatos szokások,
- képesek a munkavégzés során együttműködni, alkalmazkodni,
- megjelenik a felelősségtudat, kitartás,
- ismerik a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat,
- kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére,
- érzik, tudják, hogy tevékenységüknek hatása van környezetükre,
- értékelik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját.

9.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási folyamat jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes környezetben, elsősorban a szabad játékban és az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéb tevékenységi formákban valósul meg. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempont a gyerekek érdeklődése, előzetes tapasztalatuk, tudásuk. A tevékenységeket probléma-centrikusság, és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi. Arra van szükség, hogy maguk fedezzék fel a „csodákat” környezetük valóságából, mert erre éreznek belső késztetést. A játék magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalataik, emlékképeik, gondolkodásuk, nemegyszer fantáziájuk segíti, eközben tanulnak is. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti.

A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik elemzéséből kiindulva segítjük tovább a megismerési folyamatot és az egyéni fejlődésüket.

A családokkal való együttműködésnek, a tanulási folyamatban való esetenkénti részvételüknek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk pl. érdekes hobbik, népszokások, mesterségek bemutatása, művészeti előadások.

Célok

- fejlődjenek a spontán és a későbbi tudatos tanulást segítő képességeik,
- alakuljon az önálló tapasztalatszerzéshez, problémamegoldáshoz, tanuláshoz fűződő pozitív viszonyuk,
- erősödjön az önálló cselekvés és feladatvégzés iránti kompetenciakészítésük a sikerélményeik által.

Feladatok

- a szervezett és spontán tanuláshoz szükséges támogató környezet megteremtése pl. élményt nyújtó játék, és egyéb tevékenységek közötti váltás lehetősége, gazdag tárgyi környezet; változatos helyszín, a tanulást segítők köre,
- a különböző képességek fejlesztéséhez a minden érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének megteremtése, a kreatív megközelítésre inspirálás, a kíváncsiság fenntartása, ösztönzése
- azon feltételek biztosítása, melyek révén a tanulási tevékenységet a gyermekek örömmel és önként vállalják fel,
- a szociális tanulás lehetőségeinek megteremtése,
- a gyermekek tanulási tevékenységének személyre szabott, pozitív értékeléssel történő segítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben,
- képesek elmélyülten, kitartóan játszani, tevékenykedni,
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban,
- képesek a társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre,
- képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre,
- alakulóban van türelmük, önfegyelmük.

9.4. A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodás gyermek szüntelenül felfedezi környezetét, és eközben számára fontos tapasztalatok birtokába jut. A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerez, hiszen életünk tele van matematikai tartalommal.

A környezettudatos magatartás formálása elsődleges, kiemelve az egyén és a társadalom kapcsolatát, és felelősségét.

A természetszeretetre és védelemre való nevelést lakóhelyünk élővilágának, a helyi értékek megismertetésével kezdjük. A rácsodálkozást követi a természet megszerettetése, majd az érte való cselekvés gyakorlása.

A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a szokások, közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit.

Az óvoda udvarán figyeljük az évszakok és az időjárás változásait, gondozzuk a növényeket. Évszaknak megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk, játszunk a hóval, tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk, nyáron locsolunk, homokvárat építünk, gyomlálunk, ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk. Tevékenységeink során mindent megnézünk, megfogunk, beszélünk róla, használunk nagyítót, kis kosarat, kis seprűt, lapátot, ásót. Észrevesszük a madarakat, a kis bogarakat, lepkéket, hangyákat, ásás során gilisztát figyelünk.

Sokat beszélgetünk, a gyermekek élményeit, mondanivalóját elsődlegesnek tekintjük. A kötöttségektől mentes gondolkodást és a beszédkedv támogatását fontosnak tartjuk. Fontosak vagyunk egymásnak, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetükről, a szépségről, különlegességről.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő mérték mentén haladva alkalmazzuk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában, pl. CD lejátszó, fényképezőgép, internet, laptop, projektor.

Célok

- szerezzenek olyan tapasztalatokat a külső világ felfedezése során, amelyek révén képessé válnak az életkoruknak megfelelő eligazodásra,
- ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások sokaságát, a közösséghez való tartozás élményét,
- alakuljon bennük a természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet,
- legyenek tapasztalataik a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól,
- alakuljanak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti, társadalmi környezet megóvásához és megbecsüléséhez szükségesek,
- fogalmazzák meg a környezetről szerzett tapasztalataikat az adott beszédhelyzethez alkalmazkodva.

Feladatok

- a folyamatos, cselekvő tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen és tágabb természeti környezetről,
- a környezet szépségének felfedeztetése, megóvására nevelés,
- az ember alkotta mesterséges környezetben való eligazodás segítése, a környezetkultúra, környezettudatos magatartás alakítása,
- a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása a környezet formái, mennyiségi, nagyságbeli és téri viszonyainak felfedezésével,
- annak felismertetése, hogy környezetünknek magunk is alakítói vagyunk (élősarok, teremdíszítés),
- a testséma és térpercepció fejlesztése,
- az évszakok változásának érzékelésével, az ünnepek a népi megfigyelések, a készülődés örömeinek megéreztetése,
- keresztyén értékeink szerint a teremtett világ szépségeinek felfedeztetése,
- a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásformálás megalapozása, alakítása
- nemzeti kultúránk, hagyományaink játékba ágyazott felidézésével a hazaszeretetük, szülőföldhöz tartozásuk erősítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt,
- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,
- családjukról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van,
- az évszakok változását, napszakokat ismerik, aktívan, örömmel vesznek részt a néphagyományhoz, hitélethez, kapcsolódó ünnepeken,
- képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, megfogalmazására,
- képesek cselekvéses úton különféle dolgok csoportosítására, ahhoz szempontok találására,
- tudnak számlálni, mennyiségeket, térbeli-, síkbeli viszonyokat megkülönböztetni.

9.5. Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek egészséges lelki fejlődésének egyik legfőbb segítője. A mese és a vers örömforrás, esztétikai- és társas élmény. Nyelvi és gondolati szinten is nagy belső energiákat mozgósít. Az értékes népmesék biztosítják a gyermeki érdeklődés fenntartását a természeti és társadalmi környezet, és önmaga iránt. A mese képi és konkrét formában, - esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, és megfelelő viselkedésformákat. Segíti a kulturális értékeket élvező, értékelő felnőtté válás, valamint a *keresztény erkölcs motiválta cselekvések érzelmi megalapozását*.

A játék és a mese a gyermek anyanyelve: segítségével tájékozódik az őt körülvevő világban, általuk szerzi meg az életről szóló tudást.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Jelentősége túlmutat a gyermekkoron, krízishelyzetekben valódi lelki erőként, támaszként jelenik meg, oldja a szorongásokat, és egyben feloldást és megoldást kínál. Népünk bölcsességét kikristályosodott formában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világ egészéről, az emberi természetről. Ápolják a transzcendenshez vezető utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben.

Célok

- a mese sajátos hatásrendszerével a valóság teljesebb megismerésének elősegítése, a gyermekek mentális higiéniájának támogatása
- gazdagodjon verbális kifejezőképességük, belső képi világuk, a gyönyörködtetésén és érzelmeiken keresztül,
- alakuljanak az irodalmi érték befogadásával kapcsolatos szokások.

Feladatok

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése, - ahol meghitt személyes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel, - és élményt nyújt az alkotások képszerű, fantáziára ható bemutatásával,
- a mindennapi mesélés, verselés nyugalmas színterének, szertartásainak megteremtése,
- a gyermekek mindennapjaihoz, élményvilágához igazodó népmesék, versek, mondókák, kortárs irodalmi alkotások kiválasztása,
- a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásaiból
- a gyermekek számára az irodalmi élményeik újra alkotásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz esztétikus, szimbolizált eszközök biztosítása,
- A gyermekek által kezdeményezett spontán lehetőségek kihasználása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések megválaszolása,
- A gyermekek saját vers és mesealkotásának ösztönzése, kombinálása egyéb tevékenységekkel,
- a pihenés előtti mesélés, verselés nyugalmának, meghittségének megteremtése.
- a saját mese, vers repertoár gazdagítása, az előadásmód folyamatos munkálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- megszilárdulnak a mese – vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik
- szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelvezete
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására
- képesek ráhangolódni, és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét
- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel

- képesek kitalálni mesét, verset, mondókát; önállóan is kezdeményezni mesélést, verselést, mondókázást,
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

9.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magában hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbéli játékokat, a népi gyermekdalokat.

Az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik.

Néphagyományaink őrzése mellett a Kodály alkotta módszer folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az éneklésre, zenélésre vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat lehetőség, ezért az óvodapedagógus mindig készen áll egy-egy helyzet kihasználására. Támogatja, bátorítja a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált, esetleg halandzsa szöveggel megformált alkotásokra.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitélethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik.

A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk.

Fontos, hogy a református óvoda keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. Ennek lehetősége az áhítatokon kívül az éneklésben rejlik.

Célok

- legyen örömforrás a közös éneklés, a közös játék, a zene és a gyermektánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok

- a népi játékaink, dalaink élményszerű közvetítése, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása (népzene, népdal, népszokások, népi hangszerek),
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömeinek megéreztetése;
- a zenei alkotókedv felébresztése, támogatása,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánzás és játékos gyakorlás útján,
- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbeli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások válogatása,
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítésével,
- érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással.
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

Fontos, hogy a református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét

- ~ áhítatra hívó és áhítatból kivezető énekkel,
- ~ imádság előtti és utáni énekkel,
- ~ étkezés előtti és utáni ének,
- ~ elalvás előtti énekkel,
- ~ név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, használják az ütőhangszereket,

- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánpótlásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kísérni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerrel jellegzetes részletei alapján,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

9.7. Mozgás

A 3-7 éves gyermekekre jellemző a nagyfokú motorikusság. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Fejlődési sajátosságuk, hogy szeretnek mozogni, játékaik nagy része is mozgásos játék. A mozgásos cselekvések révén fejlődnek a természetes mozgásformák, és vele azok a pszichikus funkciók is, amelyek a kognitív és szociális képességek fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli teherbíró és ellenállóképességét.

Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás, mint a gyermekek egyik fő tevékenységi formája a nagy mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal.

A mozgás nemcsak a tevékenységforma keretein belül valósul meg, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik. Sokszínű, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákat, játékokat kínálunk fel.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánpótlása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék

nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

A szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket kiegészítik az óvodapedagógus által irányított mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére, mint pl.- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

Ha az időjárás engedi, sokat tartózkodunk a szabadban és ott játszunk, mozgunk, tornázunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Célok

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok

- változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,
- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása spontán szabadjáték keretében, illetve irányított mozgástevékenység során
- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- az erő és az állóképesség fejlesztése a gyermeki szervezet teherbíró képességének növelése az egészséges fejlődés érdekében (izomegyensúly, helyes testtartás)
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,
- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Igénylik, és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat,
- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.

9.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek megtanulják észrevenni az Isten által teremtett természet szépségeit, az ember és a természet harmóniájának esztétikáját, az emberi alkotások értékét.

Gyermekkorban az érzéki megismerése a főszerep, főként képekben fogja fel a világot a kisgyermek. Rendszerint hároméves kora körül rájön, hogy az így kialakult képzetei kivetíthetők. A környezet képi megismerése a személyiségfejlődés fontos eszköze, ezért úgy szervezzük az életterüket, hogy a vizuális élmények hatni tudjanak rájuk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos szerepet kap mindennapjainkban. Maga a tevékenység –s ennek öröme– a fontos, valamint az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kerül a természet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, a tér, forma, szín egységében. Az óvodai oldott légkörben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásának az esztétikumra való érzékenységének alakítása. Az egész nap folyamán rendelkezésükre áll a lehetőség, hogy meg tudják formálni elképzeléseiket, próbálkozásokat tehetnek mindenféle érdekes anyag megmunkálásával, vágással, tépéssel, gyúrással, fűzéssel, ragasztással, nyomtatással stb.

Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézműves-technikák kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására.

Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre. Ez nem csupán abból áll, hogy kirándulni megyünk, bibliai történeteket mondunk, mesélünk, hanem főként abból, hogy figyelmüket ráirányítjuk a jelenségekre.

A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szőni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre is lehetséges.

Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz, lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük. Az elkészített munka érték. Szívesen díszítjük vele a csoportszobát, valamint az öltözői falitáblát, hogy a szülők is gyönyörködhesseken benne. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A csoportszobában rendelkezésükre áll kisszekrény, polc, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat, felszereléseket tároljuk.

Célok

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva fejlődjön a képi-plasztikai kifejezőképességük, gazdagodjon komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességük,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és s koordinációs képességük,
- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket, fejlődjön képi gondolkodásuk
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,
- játékukhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok

- a gyermeki vizuális tapasztalatszerzés biztosítása,
- nyugodt, biztonságos feltételek, alkotó légkör megteremtése,

- változatos technikák, anyagok, eszközök biztosítása és használatának megismertetése,
- az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,
- a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,
- kreatív megoldások támogatása,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- Képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására
- Ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- Képesek az alkotás örömeinek átélésére egyéni és csoportos formában,
- Képesek a vizuális önkifejezésre,
- Életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő mértékben kialakul finommotorikájuk, szem – kéz, kéz – kéz koordinációjuk,
- Kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.

10. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

Az óvoda pedagógiai programja

Az óvodai csoportnapló (az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál).

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- összesített adatokat a fiúk és lányok számáról, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–öt éves, az öt–hatéves a hat–hét éves gyerekek számát,

- a sajátos nevelést igénylő gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat (egészséges életmód alakítása, egészségnevelési feladatok, játék, közösségi nevelés feladatai, munka jellegű tevékenységek),
- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat az alábbi bontásban
 - ~ verselés, mesélés,
 - ~ ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
 - ~ rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,
 - ~ mozgás,
 - ~ a külső világ tevékeny megismerése, a környezeti nevelés feladatai.
- az értékeléseket, a hivatalos látogatásokat (a látogatás célja, időpontja, a látogató neve és beosztása), a gyermekek egyéni lapját.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Tartalmazza:

- ~ a gyermek anamnéziséét,
- ~ a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- ~ a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- ~ amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- ~ a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- ~ a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, családlátogatások, szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, valóságosabb képet adva az egyenetlen, megtorpanásokkal, majd erőteljesebb ugrásokkal jellemezhető gyermekkori személyiségfejlődésről.

A fejlődésben megmutatózó sajátosságok értelmezése mindig holisztikusan⁹ történik, és figyelembe veszi az ok-okozati együttthatókat.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata félévente tájékoztatni a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról. A gyermekek aktuális cselekvéseit, magatartását, létrehozott alkotásaikat, feladatmegoldásukat a pozitívumok előtérbe helyezésével, konkrétan értékeli.

11. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű.

- Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.
- A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek **tevékenységformái:**
 - ~ **a szabad játék,**
 - ~ **az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,**
 - ~ **mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,**

⁹ A holisztikus szemléletű pedagógia olyan nevelés, fejlesztés, amely az embert a maga teljességében: testi, lelki, szellemi és szociális egységében szemléli.

~ **a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.**

- Az óvodás gyermekekhez érzelmvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.
- Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.
- A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliójével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.
- Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekek nevelünk.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

Tartalmát részletesen az „Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek megvalósulása” függelék tartalmazza.

12. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi

méltóságához. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A beóvodázási programért felelős személy vagy team kijelölése.
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.

- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
 - ~ gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
 - ~ védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beiratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
 - ~ szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
 - ~ civil szervezetek (a gyermekek óvodai beiratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (gyógypedagógiai szemléletű mérés 5 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

13. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.

A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni.

A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az ő szerepük meghatározó.

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre késztetést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés szinterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárs csoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Célja

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztettség kialakulásának megelőzése,
- az óvodába beiratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,
- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetéből ne váljék veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről,
- a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervekészítés, és annak megvalósítása,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása,

- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az illetékesek felé,
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,
- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
- munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- elősegíti az óvodapedagógusok munkáját. szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvodapedagógusokkal,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

14. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,

- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarat tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,
- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv...),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projekt módszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

15. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE AZ ÓVODÁBAN

Az óvodánkban inkluzív nevelés nyilvánul meg, mert a befogadásban nem csak a gyermeket segítjük, hanem az egész környezetét, ideértve a csoporttársakat, a szülőket és a velük foglalkozó munkatársainkat egyaránt támogatjuk.

15.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes

élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt, és ezt a szemléletet terjesztjük ki egész közösségünkre is. Az óvoda Alapító Okiratába foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának és létszámának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk, figyelve arra, hogy a csoportokon belül a létszámuk egyenletes elosztást mutassanak, ezért az SNI gyermekek felvételénél mindig egyedi módon vizsgáljuk meg, hogy tudjuk-e biztosítani a megfelelő fejlesztést, szakembereket a gyermek számára.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik:

- az illetékes szakértő bizottság által kiállított szakértői vélemény,
- a foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása;
- a foglalkozásokhoz szükséges speciális nevelési terv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök;
- és a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Célok

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,
- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen,
- a sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarcától mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladatok

- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI-s gyermekek kapcsolataiban,

- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán,
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,
- pozitív tulajdonságok feltárása, támogatása, tehetségük kiemelése
- Az SNI feltárása, szakemberekhez való irányítás.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

15.1.1. Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és

viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik. A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg. A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavarra mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Célok:

- Az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése,
- a beszéd fogyatékból adódó hátrányok csökkentése.

Feladatok

- Az aktív nyelvhasználatot segítő speciális terápiákat alkalmazó egyéni / kiscsoportos fejlesztés biztosítása a szakértői véleményben foglalt előírásoknak megfelelően egyéni fejlesztési terv alapján
- a beszéd fogyatékos gyermek kommunikációjának támogatása, közösségbe illesztése, másságának elfogadtatása
- A szülőkkel való együttműködés, a gyermek fejlődéséről a szülők folyamatos tájékoztatása,
- az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel történő megsegítése

15.1.2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A pszichés fejlődés egyéb zavarával küzd az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Célok:

A kognitív, az emocionális-szociális képességek fejlesztése, a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamat megsegítése

Feladatok:

- A részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok és az inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése,
- az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültség mind teljesebb körű támogatása.
- az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel történő megsegítése,
- a szülőkkel való együttműködés, a gyermek fejlődéséről a szülők folyamatos tájékoztatása.

Az SNI ellátás sikerkritériumai ¹⁰

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

¹⁰ Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja - 2019

15.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Célok

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladatok

- ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,
- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,
- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

15.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Célok

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokon belül,
- ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humán erőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a BTMN-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek eléri a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,

- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

15.4.A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevitelére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,

- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

16. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

16.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése

Elvei

- Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.
- Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma

- A szülők, gyermekek, pedagógusok számára szervezett közös programok, tevékenységek, együttműködési lehetőségek, melynek során mintát adunk, érzelmi kötődést alakítunk ki.
- Szülői igények, vélemények megismerése, a pedagógiai célok és a gyakorlati munka bemutatása, tájékoztatás a szülőket érintő kérdésekről.
- Egyházi ünnepeken, szeretet-vendégségünkön való részvétel, mely módot és lehetőséget ad keresztyén szellemiségünk megismerésére, hitünk elmélyítésére.

Formái

- *Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel* közösen (beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, családlátogatás, szülő beszoktatás, játszódélután, ünnepi készülődések, növények ültetése, udvarrendezés).
- *Nyílt napok*, melyek során mélyebb betekintést adunk a gyermekek óvodai életéről, tevékenységeiről (játék és tanulási tevékenységek megfigyelése).
- *Ünnepi rendezvények*, melyek a meghittség, összetartozás élményét adják (karácsony, advent, Anyák napja.....)
- *Kirándulások, sportnapok*, melyek a szülők közösségének alakulását is elősegítik (ügyességi sportjátékok az óvodában, külső helyszíneken, egész napos kirándulás a természetbe).
- *Közös áhitatok, gyülekezeti összejövetelek*.
- *Fogadóóra* keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében a szülők. A pedagógusokkal megbeszéljük a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.
- *Csoportos szülői értekezleten* évente két alkalommal beszéljük meg a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését.

- *A szülők közössége* véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.
- *A szülők közössége* évente véleményével segíti ezen kívül az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az óvodavezető irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.
- *Alapítványi rendezvények* jótékonyági rendezvény, óvodabál lehetőséget teremtenek arra, hogy az óvoda munkatársai együttműködjenek az alapítványi célok megvalósításában, ezáltal anyagi támogatást nyújtsanak az óvodának.

16.2.Kapcsolat a fenntartóval

Elvei

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma

- Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a Gyömrői Református Egyházközséggel.
- Az óvodavezető a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügyigazgatási, humánerőforrás helyzetével kapcsolatos helyzetről.
- A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodája felé.

Formái

- Személyes találkozók, igazgatótanácsi ülések, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk.

16.3. Kapcsolat a gyülekezettel

Óvodánk kapcsolatrendszerében kitüntetett szerepet tölt be a Gyömrői Református Gyülekezet, annak tagjaival való szoros kapcsolattartás. A Gyülekezet küldetésnyilatkozatát magunkénak érezzük: „Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét.” (Gal 6, 2.) „

Olyan közösség kívánunk lenni, mely hordozza egymás terhét, mint testvérek, a gyülekezetét és az Egyházét. Ehhez erőt kapunk Krisztus Urunktól, aki mindannyiunk terhét elhordozta a kereszten.”¹¹

Elvei

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják az óvoda missziós szerepét.

Tartalma

- Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Formái

- Részvétel az istentiszteleteken, ünnepeken, szeretetvendégségen, közös áhítatokon.

16.4. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával

Elvei

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása, és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

¹¹ Küldetés Gyömrői Református Gyülekezet

Tartalma

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába. Az alkalmazott módszerek, eljárások megfigyelése, tapasztalatok megbeszélése.
- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos (óvodai, iskolai) környezettel.
- A gyermekek tovább haladásának nyomon követése, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. Az iskolai beilleszkedésük tapasztalatait figyelembe vesszük nevelőmunkánk tovább-fejlesztésében.

Formái

- Óvodába készülő bölcsődések látogatása a gondozónővel, nyílt nap, nyílt hét az óvodában, iskolában, esetmegbeszélések, műhelymunkák, nagycsoportosok iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, közös rendezvények, iskolások kedveskedése énekkel, hangszeres zenével ünnepek alkalmával, pedagógusok szakmai megbeszélései, hospitálások, szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek, előadások, kérdőíves felmérés.

16.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel

Elvei

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.

Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Református EGYMI

Pest Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

Gyermekjóléti Szolgálat

Családsegítő Szolgálat

Gyámügyi Hivatal

Formái

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben.
- A gyömrői Alapfokú Művészi Iskolával való együttműködés keretében lehetőséget biztosítunk óvodásaink számára, hogy részt vegyenek, mint választható fakultáció, a Kokas módszert alkalmazó zeneovi kihelyezett foglalkozásain. Ennek feltétele a Gyömrői Művészeti Iskolába való beiratkozás és a féléves tandíj befizetése.

16.6.Külső szakmai kapcsolatok

Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel

Elvei

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.

- A vezető/tagintézményvezető lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Óvodavezetői Értekezleten

Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal.

Tartalma

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

Kapcsolat a határon túli református óvodákkal

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpát-medencei Szakmai Találkozóján való részvétel a nevelőtestület részéről.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

Elvei

- Gyömrő város kulturális életéhez való kapcsolódás
- Városi gyermekrendezvényeken óvodánk reprezentálása

Tartalma

- Gyömrőn a Hankó István Művészeti Központ intézménye szervezi és fogadja a közművelődési rendezvényeket, melyek gyermekprogramjain óvodánk is örömmel vesz részt.
- Városunk könyvtára is számos gyermekprogramot szervez kimondottan óvodások részére is, melyek támogatják a gyermekek olvasóvá nevelését, könyvtárismeretét, így a programjaikon való részvétel a mi kulturális nevelési céljainkat is kiegészítik.

Formái

- Gyermekelőadások, programok látogatása, könyvtárpedagógiai rendezvényeken való részvétel, városi szakmai programokon történő részvétel.

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindenk felett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés és terén,
- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

17. MEGEMLÉKEZÉSEK, ÜNNEPEK

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapiaknak. A keresztyén óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmi gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Október 31: A reformáció napja

Az 5 reformátori Sola megjelenítése a gyermekek számára.

December 6. Mikulás

A gyermekek a Mikulást várva a titok és a közös készülődés örömét élik át.

Advent időszaka, Karácsony

Várakozás Jézus megszületésére. Elcsendesedés, gyertyagyújtás, éneklés, betlehemes játékok.

Farsang

Télbúcsúztatás vidámsággal, énekkel, tánccal, farsangi maskarával.

Március 15. Nemzeti ünnep

Beszélgetés, képek nézegetése a régmúlt eseményekről, kokárda, nemzeti színű pártá készítése, éneklés dalosjátékok

Virágvasárnap

Az óvodapedagógus történetmondása Jézus bevonulásáról Jeruzsálembe. A csoportszoba virágokkal díszítése

Húsvét

A feltámadás ünnepe. Készülődés az óvodapedagógussal teremdíszítés, a bibliai történet megismerése. A húsvéti néphagyománynak megfelelően tojás festés, mely az új élet jelképe.

A mennybemenetel ünnepe

Jézus erejéről, visszajöveteléről szól a bibliai tanítás.

Pünkösöd

Az óvodapedagógus történetmondása arról, hogy a Szentlélek ereje segít legyőzni a rosszat.

Anyák napja

A gyermekek meglepetéssel, maguk által készített ajándékkal, énekkel, verssel fejezik ki hálájukat édesanyjuknak, nagymamájuknak.

Gyermeknap

Vidám játékok, közös éneklés, kirándulás a szabadba.

Június 4. Összetartozás napja

A nemzeti összetartozás, az államhatárok feletti összetartozása megélését segítő saját kézzel készített ajándék alkotása és elküldése egy határon túli óvoda kisgyermekének.

Évzáró

Közös délután, szeretetvendégség a szülőkkel

Gyermekeink születésnapja, névnapja

Az ünnepeltet énekkel, verssel köszöntik a társaik. Apró, maguk által készített ajándékot kapnak egymástól és az óvodapedagógusoktól.

Jeles napjaink

Népmese napja (szeptember 30.)

Víz világnapja (március 22.)

Föld napja (április 22.)

Óvodánk hagyományai, rendezvényei

Befogadó Istentisztelet, ahol az óvodai nevelést megkezdő gyermekek megáldására is sor kerül

Gyermekszolgálat Istentiszteleten (csoportonként évi egy alkalommal)

Óvodai sportnap

Csoportkirándulás

Felhasznált irodalom

- Kövér Sándorné, dr. Papp Lászlóné, Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, 1998.
- Pedagógiai Program, szerk: Feketéné Kavisánszki Györgyi, Debreceni Református Kollégium Óvodája, Debrecen, 2016. (Keresztyén szellemű nevelés fejezet)
- Uzsálné Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata (Kulcs a muzsikához Kft. 2010)
- Winkler Márta: Örömmre nevelni (Savaria University Press, 2016)
- Budapest Fásor Református Kollégium Csipkebokor Óvodájának Pedagógiai Programja (Budapest módosított változat 2016/2017)
- Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja (Budafok módosított változat 2019/2020)

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A pedagógiai program érvényességi ideje

A pedagógiai programban értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

- **A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet**
 - az intézményvezető
 - a nevelőtestület bármely tagja
 - a nevelők szakmai munkaközösségei
 - a szülői szervezet
 - az intézmény fenntartója.
- **A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai**

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése
- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A pedagógiai program módosításának módja, lehetséges indokai:

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A pedagógiai program a jóváhagyását követően – szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségéről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- A szülők számára az óvoda a nyitva tartási időszakban biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a pedagógiai programhoz.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható
 - Az intézmény fenntartójánál
 - Az intézmény irattárában
 - Az intézmény könyvtárában
 - Az intézmény nevelői szobájában
 - Az intézményvezetőnél (irodájában)

ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A Gyömrői Református Óvoda pedagógiai programját a Szülői Szervezet választmánya anapján tartott ülésén megismerte.

Gyömrő, 2022.

.....

az óvodai Szülői Szervezet elnöke

A Gyömrői Református Óvoda pedagógiai programját a munkaközössége a..... napján tartott nevelőtestületi értekezletén véleményezte.

Gyömrő, 2022.

.....

a munkaközösség képviselője

A Gyömrői Református Óvoda pedagógiai programját a nevelőtestületnapján tartott Nevelőtestületi értekezletén és a..... határozatszámom elfogadta.

Az elfogadásról szóló jegyzőkönyv és a jelenléti ív a pedagógiai program mellékletében található.

Gyömrő, 2022.

.....

.....

Óvodavezető

a nevelőtestület képviselője

A Gyömrői Református Óvoda pedagógiai programját jóváhagyom.

A legitimált pedagógiai program a fenntartóra nézve az elfogadott éves költségvetésen túl többletköltséget nem jelent.

Gyömrő, 2021.09.29.

.....

.....

lelkipásztor

gondnok

FÜGGELÉK

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK MEGVALÓSULÁSA,

1. Egészséges táplálkozás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Hetente vitaminnapok biztosítása a szülők segítségével, ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.	folymatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a vitamindús táplálkozás szokássá válik, a gyerekek korszerű táplálkozási igénye kialakul; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken
Évente egyszer egészséghet szervezése, ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	ősz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges táplálkozás, és mozgásigény a gyermekek szokásait alakítja; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken, tudatosodik az egészség=érték szemlélete
Évente egyszer gyógynövénynapot szervezünk, ahol a gyógynövények pozitív hatásaira hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	tavasz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges életmód és egészségmegőrző szemlélet alakítása
A gyermekeket bevonjuk az egészséges ételek készítésébe, pl. gyümölcssaláta	folymatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok dajkák	a közösen elkészített étel, pl. gyümölcs-, zöldség saláta az étkezés, munkavégzés együttes örömet közvetíti; alakul egészsz tudatos szemléletmódjuk
2. Mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztő testmozgás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Évente egyszer nyilvános sportnap megszervezése, ahol a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	tavasz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	alapvető mozgáskészségek fejlődnek, az önálló testedzés igénye kezd kialakulni; a szülők számára értéként jelenik meg a mozgásos közös tevékenység; a közösségi kapcsolatok alakulnak
Óvodai sportnap rendezése, ahol sportválasztó és kedvcsináló változatos mozgásformák bemutatása valósul meg. Versengések, játékok.	tavasz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a mozgásigény kielégítése játékos, versengéses formában valósul meg, a mozgás, mint örömforrás - a szervezet edzése megvalósul;

3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
A gyermekek önismeretének, erősítése játékos szituációkban. Az érzelmi intelligencia fejlesztése a „nem”-et mondás képességének alakításával. Tablókészítés a gyerekekkel az egészséges és az egészségre káros termékekről, veszélyes helyzetekről	tél	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a káros szenvedélyektől mentes egészségvédő modell megismerése; az egészségkárosító szerek egészségi kockázatának ismerete
Dramatikus játék keretében óvodai szinten a televíziózás és számítógép, tablet korosztályhoz illeszkedő helyes használatáról	tél	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az IKT eszközök használatának jó megválasztásával példaadás
Könyvtárlátogatás. Könyvtárpedagógiai program	ősz/ta vasz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye kialakul
A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével. Csoportban történő játékos konfliktuskezelési technikák, légyógyakorlatok....stb	havon ta	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	idegrendszeri,- lelki egészségvédelem a helyes életvitel és harmonikus, derűs, elfogadó, kiegyensúlyozott légkör biztosításával
Óvodai nyílt rendezvény a szülők bevonásával. Foglalkozások: Orvos gyógyító munkája. Testünk, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése, játékok. Egészségtudatosság.	tél	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	óvodásaink testi- lelki fejlődése megalapozódik a családdal szoros együttműködéssel; értékátadás

4. A bántalmazás megelőzése

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Felderítés és a tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó, gyermekorvos segítségével.	folya matos	óvodavezető, gyermekvédelmi szakember, óvoda-pedagógusok	családi nevelés erősítésében mintaadás: a gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, elfogadó, toleráns

NyugiOvi foglalkozás-sorozat középső csoportos gyerekeknek	ősz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az óvodai bántalmazások megelőzése
--	-----	--------------------------------	------------------------------------

5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Óvodai nyílt rendezvény a szülők bevonásával. Foglalkozások: A rendőr és a tűzoltó munkája.	tavaszi	óvodavezető, óvoda-pedagógusok rendőrség	gyermek áldozattá válásának megelőzése, biztonságérzetük erősítése, és annak elősegítése, hogy szükség esetén tudjanak és merjenek segítséget kérni a rendőrtől
Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatás tartása. (Kitüntetetten év elején.)	évszakonként	óvodavezető, óvodapedagógusok	életkornak megfelelő balesetvédelmi ismeretek közlése
Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése.	folyamatos	óvodavezető	udvari játékokkal kapcsolatban az óvoda biztonságos működése megvalósul
Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.	szeptember	óvodavezető	az óvoda biztonságos működése megvalósul e területen

6. Személyi higiéné

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Személyes higiéné elsajátíttatása	folyamatos	óvoda-pedagógusok	helyes szokások kialakulnak: az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban
Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	fogászati és általános szűrővizsgálat megvalósul
Sószobák rendszeres használata	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	rendszeres használattal felső légúti megbetegedések megelőzése
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	folyamatos	óvodavezető, dadusok	az óvoda működtetése egészségügyi előírásoknak megfelel

7. Környezetvédelem

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Csoportok kialakítása: gyermek-és természetbarát jegyek – bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás.	szept., folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	biztosított gyermekeink számára a rendezett, tiszta környezet, ahol szép és biztonságos környezetben játszhatnak, tevékenykedhetnek

Minden csoportban természetsarok kialakítása.	szept. folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	kialakul gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd
Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása.	szept., folyamatos	óvodavezető, óvodapedagógusok, dadusok	felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében
Takarítási világnap. Óvoda szebbé tétele. Csoportonkénti programok szervezése. (babaszobatakarítás, babaruha mosása, udvarrendezés..stb.)	szept. 3. hét	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés megalapozódik gyermekeinkben a természet, és társadalmi környezetben az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszer
Állatok Világnapja. Csoportonkénti programszervezés	okt. 4.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez,
Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei.	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valóságokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Szüret. Csoportonkénti programszervezés.	okt.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a tapasztalaton alapuló környezeti nevelés megvalósul; gyermekeink megismerik a népszokások eredetét és jelképeit
Márton nap. Csoportonkénti programszervezés	nov. 11.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	tudatosan alakul gyermekeinkben a tevékenykedtetés során, környezetünk és a hagyományok megismerése
Lakóhelyünk. Épített környezetünk: szobrok, épületek, múzeumok.	dec.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megalapozódik gyermekeinkben a társadalmi környezetben az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokások; környezetkultúrájuk megalapozódik
Adventi készülődés a szülőkkel közösen.	dec.	óvodavezető, óvodapedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Minden csoport téli élményszerző sétát szervez.	január	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a sokszínű tevékenységek átélése közvetlen környezetben, illetve

A természet megfigyelése, az évszak jellemző jegyei. Az időjárás jellegzetességeinek követése. Téli élmények a hóban.			a tevékenység és a mozgás pozitív hatása az értelmi fejlődésre; mozgásigényük kielégül
Hazánk növény és állatvilága. Az állatok élete télen. Madáretetés.	január	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés és a megfigyelések keretében történő tanulási folyamat; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Vizes Élőhelyek Világnapja. Megfigyelések. Játékos vizes feladatok megoldása csoportonként.	febr. 2.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Farsang. Csoportonkénti és közös óvodai rendezvény a szülők bevonásával.	febr.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	gyermekeink megismerik a népszokások eredetét és jelképeit; fejlődésük megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Március 15. Nemzeti jelképeink megismerése, felkeresése.	márc. 15.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	beépül gyermekeink nevelésébe azok az értékek, melyeket a környezetünk megőrzött
A (városi) közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök. Gyalogos közlekedési szabályok. Séta, megfigyelések.	márc.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonya kialakul, ismerete gyarapodik; a környezettudatos magatartás megalapozódik
Víz világnapja. Március 22. Kísérletek a vízzel.	márc. 22.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Természetvédelem lakóhelyünkön. Hulladékgyűjtés. Természetbarát anyagok használatának megismertetése. Természeti környezetünk védelme, óvása. Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának hangsúlyozása. A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai. Séta, megfigyelések.	április	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	gyermekeink a környezettudatos életmód elemeit megismerik; az egészséget befolyásoló környezeti tényezőket felismerik; a környezettudatos magatartás megalapozódik; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakulnak

Szelektív hulladékgyűjtés	folymatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok, dadusok	környezettudatos magatartás kialakítása, újrahasznosítás szemléletmódjának kialakulása
Minden csoportban húsvéti készülődés a szülőkkel.	április	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Föld Napja Április 22.	április 22.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában; a tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet megismerése megvalósul
Madarak és Fák Napja Május 10.	május 10.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	gyermekeinkben a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez; megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését
Kirándulás. Csoportonkénti programszervezés.	május	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a közösségi érzelmeken, tapasztalaton alapuló, kreatív élményekben gazdag környezeti nevelés
Környezetvédelmi világnap. Június 5.	június 5.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	gyermekeink környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében; kialakul a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd

1.SZ. MELLÉKLET ETIKAI KÓDEX¹²

Bevezetés:

A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre. (2Tim 3,16)

A jövő nemzedékének nevelését felelős etikai cselekvésnek tartjuk. Ezért az etikai kódexben megfogalmazottak átfogó hatállyal kiterjednek mindazokra, akik bármilyen mértékben részt vesznek az intézményünkbe járó gyermekek nevelésében.

A keresztyénség tanítása szerint, a felelős erkölcsi cselekvés Isten igéjének útmutatására adott engedelmes válasz.

A református óvodánk pedagógusai tisztában vannak azzal, hogy Isten Igéjében az evangélium és a törvény egységet képez. Az Ószövetség nem csak törvény, hanem evangélium is, az Újszövetség pedig nem csak evangélium, hanem törvény is. A törvény az evangélium formája, az evangélium a törvény tartalma. Egyik feltételezi a másikat. A törvény nem jelent önmegváltást és nem nevel önigazultságra, az evangélium pedig nem jelent büntetlenséget és nem nevel szabadosságra. Ezért a nevelői-oktatói munkában és kollegiális-testvéri kapcsolatokban nem szabad a törvényt alkalmazni evangélium nélkül, sem az evangéliumot hirdetni a törvényre való utalás nélkül.

A református iskolák pedagógusai tisztában vannak azzal, hogy keresztyén hitükből fakadó, az evangélium és a törvény harmóniájában megvalósuló erkölcsi cselekedeteik legfőbb motivációja és letéteményese az Isten-és emberszeretet.

A keresztyén nevelő tisztában van azzal, hogy eszköz Isten kezében, s munkája eredményeiért elsősorban Neki tartozik. A hitben élő pedagógus tekintélyének záloga a hálával mutatott példaadása cselekedeteiben. Az a nevelő, akinek szavai és tettei összezsengenek, hitelessé válik tanítványai előtt. A hitelvesztés romboló tényező. A református intézmény pedagógusa a hivatásából következő alázattal elismeri hibáit és tévedéseit, és törekszik azok kijavítására.

¹² Szentendrei Református Óvoda Etikai Kódexe alapján

Az intézményünkben a belső szabályzatainkban megfogalmazott jogok és kötelezettségek a kódex szelleméhez igazodnak, természetesen kiegészítve azokat.

Az óvodai életünk, mindennapjaink során folyamatosan arra törekszünk, hogy figyelembe vegyük és tiszteletben tartsuk a gyermekek életkori sajátosságait, a fejlődés lélektani, pedagógiai alapelveket.

Az óvoda szellemiségét az ott dolgozó munkatársak személyisége, hitélete nagymértékben befolyásolja, ezért a keresztyén óvoda felnőtt közösségének fontos, hogy Istennel való kapcsolata épüljön, mélyüljön, hogy hiteles módon tudják közvetíteni a Biblia központi üzenetét, Isten szeretetét a gyermekekkel és a felnőttekkel való kapcsolataikban.

Kiemelt és hangsúlyos a keresztyén pedagógus és a pedagógiai munkát segítő munkatársak személye, élete, a keresztyén értékrenddel való azonosulás és annak képviselete. Egymást is segítjük a terhek hordozásában.

A Gyömrői Református Óvodában folyó nevelő-oktató munkát, valamint a kollegiális kapcsolatokat az alábbi szempontok határozzák meg:

I. A gyermekekhez való viszonyában:

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól”.
(Péld 22,6)

- A nevelés nehéz és igényes munka. A pedagógus egész személyiségével nevel. Nevelési tényezőnek számít minden szava, megnyilvánulása. Tudatában kell lennie annak, hogy mindig vonzó, követésre méltó, emberségében föltétlenül őszinte és egyenes legyen, s hogy tevékenysége nem csupán fizetett foglalkozás, hanem választott hivatás.
- A pedagógus nem saját népszerűségére törekszik, hanem mindig neveltje jövője, fejlődése, kibontakoztatása irányítja nevelői tevékenységét. Szakmai munkájában megalapozott és igényes, a személytől személyig ható „módszert” többre értékeli a különféle módszerek pusztá alkalmazásánál. Hivatása felelős teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges a kommunikáció-készség kialakítása. Tekintélyét tudása és hiteles embersége alapozza meg.

- A nevelő a gyermekeket kellő bölcsességgel formálja és koruknak, megfelelő magatartásformával irányítja. Sokféle szempontból kiegészítheti a szülők igyekezetét. Minden helyzetben meg kell őriznie nevelői mivoltát.
- A nevelő egyik legnagyobb magatartási erénye a pontosság, a szakmai munka rendszeressége és egyéni megnyilvánulásában a kiszámíthatóság.
- A beszédéből mindig derű, megbízhatóság és törődés érezhető ki. Belső bölcsessége szerint a gyermekek előtt soha nem szól illetlenül, nem használ félreérthető, kétértelmű kifejezéseket. Törekszik arra, hogy beszédmódja, mondanivalója igényes, árnyalt, pontos, szép magyar nyelvi megformálása is mintául szolgálhasson a neveltjei számára. Tudja, hogy ez is a személyiségformálás fontos eszköze.
- Munkatársairól a gyermekek előtt tisztelettel beszél, úgy ejti ki nevüket, beosztásukat, ahogyan azt tőlük is elvárja.
- Családszerető és ezt kifejezésre juttatja szavaiban és magatartásában egyaránt.
- Mivel a pedagógus az óvodai munkája során gyakran végez akadálymegoldást, feszültségoldást, az ehhez szükséges légkör megteremtésében segítségére lehet a humor is, amely nem tévesztendő össze a lelki sérülést is okozó gúnyolódással.
- A nevelő az óvoda szabályzataiban előírt titoktartást nem szegheti meg, a nevelőtestület az üléseken elhangzótokról a határozatok kivételével senkit sem tájékoztathat. Ha a bizalmas tájékoztatásokat pedagógusi felelősségéből fakadóan tovább kell adnia, azt lehetőség szerint először az érintettel beszéli meg. Ezután értesíti az ügyről az intézmény vezetőjét. A hatóság értesítése az intézményvezető feladata.
- Szenvedélybeteg nem alkalmazható, illetve alkalmatlanságát meg kell állapítani.
- Megjelenésében kulturált, ápolt, mértéktartó. Nem felejtheti, hogy öltözködése, beszédmódja is nevelő erővel bír.

II. A munkatársaihoz való viszonyában

„Minden keserűség, indulat, harag, kiabálás és istenkáromlás legyen távol tőletek minden gonoszsággal együtt. Viszont legyetek egymáshoz jószágosak, irgalmasak, bocsátsatok meg egymásnak, ahogyan Isten is megbocsátott nektek a Krisztusban.” (Ef 4,31–32)

- Az intézmény jó légkörét elsősorban a nevelők egymás iránti nyílt és őszinte viszonya biztosítja. Ez megmutatkozik a nevelők kölcsönös bizalmában és megbecsülésében, az

idősebb kollegák iránti tiszteletben, a szakmai tapasztalatok megosztásában, az egymástól való tanulás örömeiben, a jó tanácsok elfogadásában, a baráti kapcsolatokban, egymás tudásának elismerésében, az akadályok megoldásának közös keresésében.

- Munkatársi kapcsolatait a kölcsönös segítségnyújtás határozza meg. Ha kollegája részéről olyan emberi gyengeséget vagy eltévelyedést tapasztal, amely károsan befolyásolja az egész intézmény jó hírét, rossz irányba viszi a gyermekek gondolkodását, megbotránkoztatja a rá bízottakat, akkor ezt jó lelkiismerettel és a jobbítás szándékával négy szemközt közli az érintett kollegával. Amennyiben nem használt jó szándéka és jó tanácsa, az esetről tájékoztatnia kell az intézménybeli közvetlen felettesét.
- A nagy tudású pedagógus alapmagatartása a szerénység és a segítőkészség. Tudja, hogy hivatásbeli szolgálatot végez. A vezetőknek erkölcsi kötelessége a jó munka elismerése.
- A nevelő közösség erénye a békességre való törekvés. Az összeférhetetlen kollega az intézmény jó működését akadályozza. Az ilyeneknek szüntelen önvizsgálat ajánlható. Ha a többszöri figyelmeztetés nem használ, az összeférhetetlen nevelőtől meg kell válni. E lépés idejében történő megtételért a vezető erkölcsileg felelős.
- Szakmai, tudományos vagy pedagógiai vita, nézeteltérés nem szülhet haragot. Ilyenkor tanácsos szakember véleményét kérni.
- A vitás kérdéseket a nevelők egymás között, tisztázzák, a gyermekek között semmikor, és semmilyen formában sem.
- Módszereinek, eljárásainak megválasztásában a pedagógusnak önállósága, szabadsága van, ezzel a szabadsággal azonban nem élhet vissza. Ez a szabadsága a fegyelmezési tevékenységére is vonatkozik. Ha vitás eset alakulna ki nevelési módszerét és eljárásait illetően, köteles az intézmény vezetésének észrevételeit megfontolni, útmutatásukat elfogadni.
- Intézményével kapcsolatos bizonytalan vagy igaztalan híresztelések tisztázására törekszik.

III. Az óvodájához való viszonyában

„Többé tehát ne ítélkezzünk egymás felett, hanem inkább azt tartsátok jónak, hogy testvéreteknek se okozatok megütközést vagy elbotlást.” (Róm 14,13)

- Az intézmény vezetés és a nevelőtestület tagjai munkatársi emberi közösséget alkotnak.
- A nevelők csak akkor várhatnak el viszont-tiszteletet, ha az intézmény nem pedagógusi munkakörben alkalmazott dolgozóit is munkatársaknak tekintik a közös nevelői és oktatói célok megvalósításában. Így a munkatársi viszony a pedagógusok és az egyéb alkalmazottak között a kölcsönös megbecsülésre épül, s ez a gyermek szemében jó példaként szolgál. Ugyanakkor a nem pedagógus alkalmazottaktól is elvárható a szolgálatkészség az egész intézmény javára.
- A vezetők elemi kötelessége az intézményi szabályok előírásainak megtartása és megtartatása. A nevelőnek is készséggel kell vállalnia minden olyan feladatot, amely hozzátartozik a pedagógus munkakörhöz. Nem szabad azonban annyi egyéb (közéleti, politikai) feladatot vállalnia, hogy ezek az oktató-nevelő munka rovására menjenek.
- Az intézmény fenntartójának erkölcsi kötelessége és joga az oktató-nevelő feladatok felelős szakmai és erkölcsi értékelése, a jó munka elismerése.

IV. A gyermek szüleihez, családjához való viszonyában

„Az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom.” (Zsolt 127, 3)

- Az óvónő nevelési célú kapcsolatot épít ki a szülőkkel, de sem a gyermek, sem a szülő bizalmával nem élhet vissza.
- Legyen mindig kész arra, hogy a szülőkkel minden, a gyermekre vonatkozó ismeretét megossza. Véleménynyilvánítása legyen tárgyyszerű, szorítkozzék a gyermek szellemi, lelki, testi fejlődésére. Vannak esetek, amikor ez a tájékoztatás bölcs mérlegelést igényel. A nevelő döntését, illetve felelős cselekvését ilyenkor egyedül a gyermek érdeke szabja meg.
- A nevelő a szülőktől a gyermekükért végzett pedagógusi tevékenységéért ellenszolgáltatást semmilyen formában nem vár és nem is fogadhat el.
- Törekedjék a rá bízott gyermekek családi háttérét, akadályait a nevelés hatékonysága érdekében megismerni.

V. A nevelő kapcsolata egyházzal

„De nekem olyan jó Isten közelsége!” (Zsoltárok 73,28)

- Kívánatos, hogy a nevelők hitben élő, áldozatkész tagjai legyenek a saját gyülekezetüknek és egyházuknak.
- A különböző felekezetű nevelők között kölcsönös megbecsülés és bizalom kívánatos.
- A szoros egyházi kapcsolattal nem rendelkező nevelőtől az intézmény elvárja, hogy a Magyarországi Református Egyház törvényes rendjét elfogadja, és azokkal ellentétes nézeteket ne terjesszen.

VI. A nemzethez, a hazához való viszonyában

„Tisztítsátok meg lelketeket az igazság iránti engedelmességgel képmutatás nélküli Testvérszeretetre, egymást kitaróan, tiszta szívből szeressétek.” (1Pt 1,22)

- Az óvoda nevelőinek kötelessége nemzeti hagyományaink ápolása. A nemzeti és egyházi jelképek megismertetése a szűkebb, és tágabb lakókörnyezet szépségeinek megismertetésével a hazaszeretet megalapozása.
- A hazaszereteten is példát kell mutatnia.